

IEREMIA

Introducere

„Cel mai impresionant dintre toate... este modul în care Isus Cristos a fost asociat în mintea oamenilor de rând cu Ieremia. Când într-un rând Cristos a efectuat un sondaj de opinie în rândurile ucenicilor Săi (Mat. 16:13f), unii dintre ei L-au identificat cu acest personaj profetic de marcă ce a trăit în veacul al șaptelea î.Cr. Prin urmare, nu e deloc surprinzător că unii L-au confundat pe Omul durerilor cu profetul inimii frânte, întrucât atât Ieremia, cât și Cristos au jeli și au plâns pentru contemporanii lor (cf. 9:1 și Luca 19:41).“

—R. K. Harrison

I. Locul unic în Canon

Ieremia este îndeobște cunoscut sub titulatura de „profet al plângerilor.“ Este elementul cheie al scrierilor sale, deoarece dacă vom reține acest lucru și motivul pentru care a plâns el, vom fi în măsură să-i înțelegem mesajul.

Profetul acesta este unic prin faptul că își dezvăluie inima și personalitatea mai mult decât oricare alt profet din Vechiul Testament.¹ De fel era un om sensibil și retras, dar iată că a fost înzestrat cu chemarea divină de a înfiera apostazia din vremea lui. Tensiunile ce se creaseră pe plan internațional între Babilon, Egipt și Asiria, pentru supremație mondială, apoi gravul declin spiritual survenit în Israel după ultima perioadă de reviriment prilejuită de domnia lui Iosia, precum și trista realitate a unui popor ce fusese crescut și hrănit cu Cuvântul lui Dumnezeu, în adevărată religie, dar care se dedase între timp la practici păgâne de cult – iată tot atâtea elemente care ne amintesc de situația uimitor de similară în care se găsește creștinătatea occidentală din zilele noastre.

II. Paternitatea

Profeția a fost scrisă de Ieremia (ebr. *Irmeiahu* sau *Irmeiah*). Acest nume înseamnă probabil *Iehova azvârle* sau *aruncă*, probabil în sensul de a pune o

temelie, drept care putem spune că *Ieremia* înseamnă *Iehova stabilește*. Profetul a fost fiul lui Hilchia, preot din Anatot, localitate situată la circa 5 km de Ierusalim în teritoriul tribului Beniamin.

Asemenea celor mai mulți predicatori ce rămân fideli Domnului, fiind dispuși să-și pericliteze poziția și securitatea financiară prin predicarea unui mesaj pe care oamenii nu doresc să-l audă, Ieremia a fost calomniat de dușmanii săi, care i-au răstălmăcit mesajul. Nu există dovezi de nici un fel după care Ieremia ar fi intrat în rândurile preoției.

III. Data

Ieremia ne oferă o sumedenie de note cronologice presărate pe paginile cărții sale. Misiunea și-a început-o prin anul 627 î.Cr. (în al treisprezecelea an al domniei lui Iosia, 1:2). Lucrarea lui Ieremia a acoperit o perioadă îndelungată, până în al unsprezecelea an al domniei lui Zedechia. Ieremia a profețit în timpul ultimilor patruzeci de ani ai regatului Iuda, chiar până în momentul căderii Ierusalimului și al deportării evreilor în Babilon (586 î.Cr.).² După căderea Ierusalimului, Ieremia s-a aflat sub protecția guvernatorului Ghedalia. Când Ghedalia a fost asasinat de niște fanatici, profetul s-a dus în Egipt împreună cu unii evrei. Se pare că slujba sa

profetică a continuat chiar până în anul 582 î.Cr. (cap. 40–44)

Studiind cartea, Ieremia este bine să reținem că profețiile sale nu sunt prezentate în ordine cronologică.

IV. Fondul și tema

Ieremia și-a început misiunea către Iuda după căderea Regatului de Nord al Israelului în mâna asirienilor și nu cu mulți ani înainte de căderea Regatului Iuda. În timpul profeției sale se ducea o luptă între trei puteri mari din acea vreme: Asiria, Egiptul și Babilonul. Înștiințat de Dumnezeu că Iuda va fi dusă în captivitatea babiloneană, Ieremia și-a ridicat glasul împotriva încheierii unei alianțe cu Egiptul, o națiune ce avea să piardă în această încleștare de forțe. Asiria obligase regatul Iuda să plătească tribut, dar în doar douăzeci de ani Ninive, capitala acestui imperiu, a căzut, în urma unui groaznic asediu. Împăratul Necho al Egiptului a traversat Palestina în marșul său spre nord, ajungând în Haran, unde l-a omorât pe Regele Iosia (609 î.Cr.). Necho împreună cu restul forțelor asiriene au suferit o înfrângere decisivă din partea babiloniensilor, în cadrul bătăliei de la Carchemiș. Iuda a trecut automat în mâinile Babilonului. Necho deja îl detronase și înlocuise pe succesorul lui Iosia, Iehoahaz, cu Iehoiachim, în speranța că acesta va fi mai favorabil față de Egipt. O vreme Iuda a fost ignorată de Nebucadnețar, dându-i fără să vrea șansa de a încerca să obțină ajutor din partea Egiptului în efortul câștigării independenței statului Iuda. În anul 598 î.Cr. Nebucadnețar a atacat Ierusalimul, capturându-l pe Iehoiachin, fiul rebel și succesorul său, ducând o parte din populație în captivitate. De asemenea Nebucadnețar l-a adus pe Zedechia pe tronul regatului Iuda.

Probabil Psamtik al doilea, succesorul

lui Necho, este cel care a încercat să formeze o alianță împotriva Babilonului. Ieremia a luptat din răspuțeri pentru ca Iuda să nu se implice în aceste demersuri (de ex., cap. 28). Ieremia a afirmat răspicac că cei ce propuneau această alianță erau profeți falși.

În urma comploturilor urzite de egipteni, Zedechia a intrat în dizgrația Babilonului, determinându-l pe dregătorul acestui imperiu să asedieze Ierusalimul. Asta s-a petrecut în anul 588. Asediul a fost însă suspendat în urma eforturilor armatelor egiptene. Dar nu după mult timp asediul a fost reluat și în curând s-a dovedit că ceea ce spusese Ieremia referitor la Egipt, cum că este „o trestie frântă“ pe care nu te poți bizui, era adevărat. Spre marea lui înfrustare, Ieremia a văzut cu ochii lui împlinirea profețiilor sale privitoare la distrugerea Ierusalimului și ducerea poporului în robia babiloneană.

Dumnezeu i-a dezvăluit profetului că păcatele lui Iuda aveau să ducă la înrobirea națiunii de către babilonieni și exilarea ei pe o perioadă de șaptezeci de ani. Ieremia a avut misiunea ingrată de a le vesti concetățenilor săi soarta tristă ce-i aștepta și de a-i sfătui să se supună puterii babiloniene. Aceștia l-au acuzat însă că e trădător și au atentat la viața sa.

Când în cele din urmă Ierusalimul a căzut în mâna invadatorilor străini, Ieremia s-a numărat printre cei cărora li s-a îngăduit să rămână în patrie, în timp ce grosul populației a fost dus în captivitate. În acest context, el i-a sfătuit pe oameni să nu fugă în Egipt, în speranța obținerii unui ajutor, dar ei nu i-au urmat sfatul ei, dimpotrivă, l-au obligat să meargă împreună cu ei în Egipt, unde profetul a și murit.

Pe lângă faptul că a prevăzut captivitatea babiloneană, Ieremia a mai prevăzut însăși distrugerea aceluia imperiu după șaptezeci de ani și revenirea evreilor în patria lor.

SCHIȚA

- I. INTRODUCERE: NUMIREA PROFETULUI IEREMIA ÎN FUNCȚIA DE PROFET ȘI ÎMPUTERNICIREA SA (cap. 1)
- II. MISIUNEA PUBLICĂ A LUI IEREMIA (cap. 2–10)
- A. Predica împotriva infidelității și încăpățănării lui Iuda (2:1–3:5)
 - B. Viitorul lui Iuda – condiționat de pocăință (3:6–6:30)
 - 1. Trecutul pătat de păcat și viitorul acoperit de glorie (3:6–18)
 - 2. Necesitatea pocăinței (3:19–4:4)
 - 3. Mesaje de „vai” în lumina judecării ce va veni dinspre nord (4:5–31)
 - 4. Păcatele lui Iuda vor fi judecate (cap. 5)
 - 5. Prezicerea căderii lui Iuda (cap. 6)
 - C. Misiunea lui Ieremia la poarta templului (cap. 7–10)
 - 1. Religia fățarnică a lui Iuda (cap. 7)
 - 2. Nesimțirea lui Iuda față de păcat (cap. 8)
 - 3. Jalea profetului plângerilor (cap. 9)
 - 4. O satiră de condamnare a idolatriei (10:1–18)
 - 5. Rugăciunea profetului plângerilor (10:19–25)
- III. EXPERIENȚELE PERSONALE ALE LUI IEREMIA (cap. 11–19)
- A. Ieremia și oamenii din Anatot (cap. 11, 12).
 - B. Ieremia și brâul degradat (cap. 13)
 - C. Mijlocirea lui Ieremia cu privire la secetă (cap. 14, 15)
 - D. Caracterul solitar al misiunii lui Ieremia (16:1–18)
 - E. Inima statornică a lui Ieremia (16:19–17:18)
 - F. Predica de sabbat a lui Ieremia (17:19–27)
 - G. Ieremia și casa olarului (cap. 18)
 - H. Ieremia și vasul de lut (cap. 19)
- IV. PROFETII ÎMPOTRIVA LIDERILOR CIVILI ȘI RELIGIOȘI AI LUI IUDA (cap. 20–23)
- A. Profetie împotriva lui Pașhur (20:1–6)
 - B. Plângerea adresată de Ieremia lui Dumnezeu (20:7–18)
 - C. Profetie împotriva regelui Zedechia (21:1–22:9)
 - D. Profetie împotriva regelui Șalum (22:10–12)
 - E. Profetie împotriva regelui Iehoiachim (22:13–23)
 - F. Profetie împotriva regelui Iehoiachin (22:24–30)
 - G. Profetie despre regele neprihănit (23:1–8)
 - H. Profetie împotriva profetilor falși din Iuda (23:9–40)

- V. PROFETII PRIVITOARE LA DISTRUGEREA IERUSALIMULUI ȘI LA CAPTIVITATEA BABILONEANĂ (cap. 24–29)
- A. Semnul smochinelor (cap. 24)
 - B. Prezicerea celor șaptezeci de ani de captivitate babiloneană (25:1-11)
 - C. Stăpânii babilonieni vor fi judecați la rândul lor (25:12-38)
 - D. Avertismentele date de Ieremia poporului (cap. 26)
 - E. Semnul jugului (cap. 27)
 - F. Profeția falsă a lui Hanania și moartea acestuia (cap. 28)
 - G. Mesajul lui Ieremia către captivii evrei din Babilon (cap. 29)
- VI. PROFETII PRIVITOARE LA RESTAURARE (cap. 30–33)
- A. Captivii vor fi adunați iarăși (cap. 30)
 - B. Țara va fi restaurată (31:1-30)
 - C. Dezvăluirea noului legământ (31:31-40)
 - D. Rezidirea cetății (cap. 32)
 - E. Recunoașterea legământului (cap. 33)
- VII. SECȚIUNEA ISTORICĂ (cap. 34–35)
- A. Căderea regatului Iuda și a Ierusalimului (cap. 34–39)
 1. Prezicerea captivității lui Zedechia (cap. 34)
 2. Răsplătirea ascultării reabiților (cap. 35)
 3. Regele Iehoiachim arde sulul lui Ieremia (cap. 36)
 4. Ieremia înternițat și interogat de Zedechia (cap. 37, 38)
 5. Căderea Ierusalimului (cap. 39)
 - B. Evenimentele petrecute în Iuda după căderea Ierusalimului (cap. 40–42)
 1. Ieremia locuiește la guvernatorul Ghedalia (cap. 40)
 2. Asasinarea guvernatorului Ghedalia (cap. 41)
 3. Dumnezeu interzice fuga în Egipt (cap. 42)
 - C. Ieremia împreună cu rămășița – în Egipt (cap. 43, 44)
 - D. Mesajul Domnului către Baruh (cap. 45)
- VIII. PROFETII ÎMPOTRIVA NAȚIUNILOR NEEVREIEȘTI (cap. 46-51)
- A. Profeții împotriva Egiptului (cap. 46)
 - B. Profeții împotriva Filistiei (cap. 47)
 - C. Profeții împotriva Moabului (cap. 48)
 - D. Profeții împotriva lui Amon (49:1-6)
 - E. Profeții împotriva Edomului (49:7-22)
 - F. Profeții împotriva Damascului (49:23-27)
 - G. Profeții împotriva lui Chedar și a lui Hazor (49:28-33)
 - H. Profeții împotriva Elamului (49:34-39)
 - I. Profeții împotriva Babilonului (cap. 50, 51)
- IX. ÎNCHEIERE: CĂDEREA IERUSALIMULUI (cap. 52)

COMENTARIU

I. INTRODUCERE: NUMIREA PROFETULUI IEREMIA ÎN FUNCȚIA DE PROFET ȘI ÎMPUTERNICIREA SA (cap. 1)

1:1-10 În primul capitol al profeției sale, **Ieremia, fiul lui Hilchia**, este prezentat, chemat și instruit. Tatăl său e descris ca unul din preoții din Anatot, în ținutul Beniamin. El a fost ordinar... ca profet înainte de a se fi născut (v. 5); omenște a avut retineri în ce privește această funcție (v. 6); a fost împuternicit în mod divin (v. 8, 9) și i s-a încredințat sarcina de a prezice distrugerea și restaurarea (v. 10). William Kelly rezumă foarte bine persoana și lucrarea profetului:

Caracterul și stilul ce se deosebesc atât de mult în comparație cu Isaia nu vor rămâne neobservate oricărui cititor atent [ai Scripturilor.] Avem aici nu derularea magnifică a planurilor lui Dumnezeu pentru acel pământ în centrul căruia s-a aflat Israelul, ci o profeție referitoare la aspectele morale legate de sufletele poporului lui Dumnezeu. Fără îndoială, se rostesc judecăți și asupra păgânilor, dar intenția principală a fost aceea de a afecta conștiința evreului. Or, pentru a face acest lucru vedem cum Duhul Sfânt Se folosește de propria experiență a lui Ieremia. Dintre toți profetii nu găsim nici un altul care să-și analizeze într-o măsură mai mare sentimentele, gândurile, căile și însuși duhul său.³

1:11-19 În continuare Iehova (NKJV, Domnul) își instruește profetul prin intermediul unor mijloace vizuale, respectiv cel al **migdalului** și al **cazanului clocotind**. Migdalul, ce are meritul de a vesti primul sosirea primăverii, reprezintă apropierea timpului când se va împlini Cuvântul lui Dumnezeu (v. 11, 12). Iar cazanul clocotind, dinspre mieznoapte, reprezintă Babilonul, gata să se reverse peste Iuda, pentru că poporul ales L-a dat uitării pe Dumnezeu, îmbrățișând în schimb idolatria (v. 13-16). Ieremia trebuie să profetească acest mesaj nepopular împotriva regilor lui Iuda, împotriva prinților săi, a preoților și a oamenilor de rând, dar în mi-

siunea sa el va beneficia de ajutor divin. Ei vor lupta împotriva lui, dar Dumnezeu va fi cu el și-l va izbăvi (v. 17-10).

II. MISIUNEA PUBLICĂ A LUI IEREMIA (cap. 2-10)

A. Predica împotriva infidelității și încăpățânării lui Iuda (2:1-3:5)

2:1-3 Capitolele 2 la 19 ne prezintă un mesaj general de condamnare la adresa lui Iuda. Odinioară Iuda Îl iubea cu ardoare pe Iehova, fiind sfântă în ochii Săi. Oricine ar fi îndrăznit să se atingă de ea, ar fi avut parte de mânia Domnului. Dar acum cu totul altfel stau lucrurile, cum subliniază Kyle Yates:

Luna de miere s-a încheiat. Dumnezeu îi amintește Israelului de feroarea și căldura și puritatea iubirii sale de odinioară, când era îndrăgostită peste măsură de Iubitul ei, când această iubire minunată umplea viața de armonie, bucurie și nădejde. Ea era curată, pură și sfântă. Nici o neloyalitate, nici un gând necurat nu întina frumusețea neasemuită a devotamentului ei. Dar imaginea ce ni se înfățișează acum este de-a-dreptul sfâșietoare. Inima lui Dumnezeu este sfâșiată de durere. Israel trăiește acum fără nici o rușine în păcat. Este necredincioasă față de jurământul de credință pe care l-a rostit. Alți dumnezei i-au acaparat afecțiunea. Acum a încetat să-L mai iubească pe Iehova, purtarea ei fiind cumplit de nerușinată.⁴

2:4-19 Acum Domnul întreabă de ce s-a schimbat ea. Oamenii, preoții, dregătorii și profeții au uitat cu toții ce a făcut Dumnezeu pentru ei. Spre deosebire de țări păgâne cum ar fi Ciprul sau Chedarul, care sunt fidele dumnezeilor lor, Iuda L-a uitat pe Domnul Dumnezeul ei, alipindu-se de idoli cei netrebnici. De ce l-au uitat ei pe Domnul, preschimbând libertatea de care se bucurau în robia ce a rezultat în urma alianțelor cu Asiria și Egiptul?

2:20-25 Versetul 20 sună astfel: „**De mult ți-am sfărâmat jugul și ți-am rupt legăturile**“ adică Dumnezeu i-a izbăvit pe israeliți din robia egipteană. Sau, conform altei variante de traducere: „De mult ți-ai

sfârșemat jugul, și-ai rupt legăturile și ai zis: «Nu vreau să slujesc.» (RSV), în acest caz sensul fiind că Iuda s-a dezbărat de condițiile divine impuse de lege. Și într-un caz, și-n altul pasajul descrie în continuare degradarea în care a ajuns poporul datorită idolatriei. Dumnezeu i-a sădit pe evrei ca o viță nobilă, dar ei au devenit niște mlădițe degenerare ale unei vițe străine. Fărădelegea lor nu mai putea fi spălată cu săpunul. Au ajuns ca dromadera iute de picior sau ca măgarul sălbatic, aprinși de poftă după relații sexuale, alergând cu limba scoasă după străini.

2:26-37 Când păcatul casei lui Israel o va ajunge din urmă și ea va începe să strige după ajutor, cerând să fie izbăvită, dumnezeii ei fără număr vor fi total neputincioși de a o salva. Între timp, Domnul o muștră pentru că nu a răspuns la disciplina pe care i-a aplicat-o, pentru că se poartă fără frâu față de poruncile Domnului, pentru că L-a dat uitării pe Dumnezeu, pentru că i-a distrus pe sârmanii nevinovați, în tot acest timp pretinzându-se însă că ar fi nevinovată. Dumnezeu îi va pedepsi pe israeliți, trimițându-i în exil pentru faptul că s-au încrezut în națiunile pe care Dumnezeu le-a respins.

3:1-5 După Deuteronom 24:1-4, un bărbat nu avea voie să se recăsătorească cu soția sa divorțată, dacă aceasta s-a recăsătorit între timp. Iuda avusese mulți îndrăgostiți, și totuși Domnul o invită să se întoarcă la El. Promiscuitatea ei a adus poluare și secetă asupra țării, dar ea tot nerușinată ca o prostituată a rămas. I-a vorbit lui Dumnezeu ca și când s-ar fi pocăit, dar El i-a cunoscut cuvintele și faptele rele.

B. Viitorul lui Iuda – condiționat de pocăință (3:6–6:30)

1. Trecutul pătat de păcat și viitorul acoperit de glorie (3:6-18)

3:6-14 Regatul de nord, Israel, practica forme extrem de păcătoase de curvie, refuzând să se întoarcă la Domnul. Iuda a văzut cum a fost dus în captivitate regatul de nord, de către asirieni. Cu toate acestea Iuda nu a încetat să păcătuiască, refuzând și ea să se întoarcă la Domnul. Astfel, deoarece cele zece triburi păcătoase au fost

totuși mai neprihănite decât perfida Iuda, Dumnezeu îi invită să se întoarcă la El, pocăindu-se și mărturisindu-și păcatele pentru ca să-i poată readuce în Sion.

Observați în versetul 8 că Dumnezeu a divorțat de Israel și că a procedat așa din pricina adulterului de care a dat dovadă Israelul. Cuvintele Mântuitorului de la Matei 19:9 concordă cu aceasta. Domnul Isus ne spune astfel că divorțul este permis pentru partea nevinovată, atunci când unul din soț s-a făcut vinovat de imoralitate. Când citim la Maleahi 2:16 că Dumnezeu urăște divorțul, acolo este vorba despre divorțul nescriptural, nu toate formele de divorț.

3:15-18 Versetele acestea anticipează Mileniul. Dumnezeu le va da păstori după inima Sa, care vor hrăni oițele cu cunoștință și pricepere. Nu va mai fi nevoie de chivotul legământului, deoarece Însuși Mesia Se va afla acolo. Ierusalimul va fi capitala lumii și se va numi Tronul Domnului. Israel și Iuda vor fi restaurate, prin strângerea tuturor evreilor din diaspora și revenirea lor în patrie.

2. Necesitatea pocăinței (3:19–4:4)

Aici ni se redă dialogul ce se va purta între Iehova și poporul Său. El dorește cu ardoare tot ce este mai bun pentru ai Săi, dar păcatele lor i-au izolat de binecuvântarea Sa. Ei răspund la cercetarea Sa prin plâsete și căință. Încă o dată El îi cheamă să se întoarcă. Ei mărturisesc că idolii sunt o înșelăciune, că Dumnezeu este singura mântuire, că apostazia lor i-a costat foarte scump și că acum sunt acoperiți de rușine și ocără.

3. Mesaje de „vai” în lumina judecării ce va veni dinspre nord (4:5-31)

4:5-13 Pentru cei ce se vor întoarce la Domnul va veni Mesia iar națiunile se vor binecuvânta în El. Domnul îi avertizează acum pe bărbații din Iuda și Ierusalim, îndemnându-i să se căiască de păcatele lor și să renunțe la idolii lor. Altminteri Dumnezeu va trimite invadatorul (Babilonul) ca un leu, va aduce peste ei un vânt uscat, nori, vârtej și vulturi. Versetul 10 exprimă incapacitatea lui Ieremia de a re-

concilia fostele promisiuni ale lui Dumnezeu referitoare la pace cu actualele Sale amenințări că va aduce peste ei judecata. Profetul știa că Dumnezeu este credincios, dar el greșea prin faptul că se îndoia, pe când stătea în întuneric, de ceea ce știa când stătea în lumină. În vremuri de restriște și descurajare, avem tendința de a pune sub semnul întrebării certitudinile noastre. Mult mai util ar fi însă ca noi credincioșii să credem în convingerile noastre și să ne îndoim de îndoielile noastre, mai degrabă decât să ne îndoim de convingerile noastre și să credem în îndoielile noastre.

4:14-18 Iuda trebuie să se grăbească să se lase de răutatea ei, deoarece deja se aud vești despre strămtorarea care va veni peste ea, din Dan și de pe Muntele Efraim din nord. Asediatorii sunt gata să se năpustească asupra Ierusalimului din pricina păcatelor și răzvrătirii lui Iuda.

4:19-22 Sentimentele de afecțiune manifestate de profet față de poporul său sunt exprimate în versetele 19-21: „O, suflele al meu, suflele al meu!” înseamnă „Întristarea mea, strămtorarea mea.” El este coplesit când se gândește la războiul ce va veni peste poporul său, nimicire după nimicire, și devastare. Domnul răspunde la întrebarea din versetul 21: „**Până când voi vedea steagul și voi auzi sunetul trompetei?**” în versetul 22, unde spune, de fapt: „Până când oamenii vor refuza să se lase de nebulia și de păcatul lor.”

4:23-31 Ieremia descrie viziunea pe care a avut-o cu privire la caza trofa ce se va abate peste Iuda. Domnul avertizează că pustiirea va fi extrem de mare și finală. Aducerea la îndeplinire a planului cu neputință de schimbat al lui Dumnezeu de a-i pedepsi pe israeliți nu poate fi amânată sau împiedicată prin frumusețea cosmetică a Ierusalimului sau prin strigătul ei de durere, ca al unei femei când dă naștere primului ei copil.

4. *Păcatele lui Iuda vor fi judecate* (cap. 5)

5:1-9 Domnul ar ierta... Ierusalimul dacă s-ar găsi un om drept în el. Nefiind în stare să găsească nici măcar un singur om drept printre oamenii sărmani și nebuni,

Ieremia s-a îndreptat spre oamenii cei mari, dar nici aici n-a găsit nici unul. Prin urmare, judecata, înfățișată aici prin acțiunea de sfășiere a unui leu, a lupului din deșert și a leopardului, este inevitabilă. Cum ar putea Domnul să ierte un popor cu care odinioară încheiase un legământ, dar care acum jura pe numele altor dumnezei și se dădea la adulter?

5:10-13 Dușmanului i se poruncește să invadeze și să nimicească (dar nu totul!) deoarece oamenii îl tăgăduiau pe Domnul, făcând haz când li se spunea că primejdia stă să se abată peste ei, iar profeții spuneau minciuni.

5:14-19 Cuvintele lui Ieremia au fost ca un foc, mistuindu-i pe oameni, care erau ca lemnul. Babilonienii au venit să sfășie și să demoleze, dar nu totul. Servitutea lui Iuda într-o țară străină avea să fie plata pentru faptul că a slujit dumnezeilor străini în țara sa.

5:20-31 Dumnezeu Se miră de obtuzitatea poporului Său fără minte. Marea ascultă de El, dar nu și israeliții! Ei nu par să se teamă de Cel care dăruiește ploaie, chiar atunci când nu mai plouă. Cum poate Dumnezeu să nu pedepsească o națiune atât de sfidătoare și de răzvrătită, atât de căzută în păcat? Kelly notează:

Și cea mai cumplită fază a stării de decădere a întregii națiuni consta în faptul că nu doar un anumit segment al populației se făcuse vinovat, ci „Grozave lucruri, urăcioase lucruri se fac în țară.” spune el, „Profeții fac profeții false iar preoții stăpânesc cu ajutorul lor și poporul Meu îi plac aceste lucruri Dar ce veți face la urmă?” (versetele 30, 31).

Astfel toate izvoarele corectitudinii morale au fost poluate; și, prin urmare, era limpede că nu mai putea să vină de la Domnul altceva decât judecata.⁵

5. *Prezicerea căderii lui Iuda (cap. 6)*

6:1-8 Prin sunetul trâmbiței și prin focul-semnal copiii lui Benjamin sunt preveniți să fugă din Ierusalim, deoarece păstorii babilonieni și turmele lor (liderii militari și soldații) se pregătesc de atac. Se aud discuțiile purtate de caldeeni despre strategia militară la care vor recurge. Dumnezeu

a poruncit ca populația Iudeii să fie dusă în exil datorită asuprii, violenței și jafului la care a fost supus poporul. Chiar în acest ultim ceas Dumnezeu încă își avertizează poporul să se lase de relele sale.

6:9-15 **Domnul oștirilor** avertizează că babilonienii vor rade țara, golind-o de tot ce este de valoare, cum culege un viticultor via sa. Ieremia se simte frustrat pentru sarcina ce i s-a încredințat de a-i vorbi unui popor care nu vrea să audă, dar nu are de ales. Iehova îl îndrumă să toarne mesajul despre nenorocirea ce se va abate peste evrei din pricina lăcomiei lor, a falsității profetilor și preoților și a nerușinării lor. Una din trăsăturile definitorii ale profetilor falși este faptul că promit prosperitate în vremuri de decădere spirituală.

6:16-21 Oamenii resping chemarea pe care le-o adresează Dumnezeu de a umbla pe căile de odinioară ale neprihănirii și refuză să primească avertizarea. Prin urmare, calamitatea se va abate peste ei, în pofida jertfelor plăcut mirositoare pe care le aduc ei. Oamenii se vor poticni și vor pieri.

6:22-26 Invasia dușmanului din țara de la nord va provoca multă frică, jale și amarnice tânguiri.

6:27-30 Domnul îl numește pe Ieremia în funcția de verificator de metale. Locuitorii Iudei sunt metalele cele tari (încăpățănate) ca bronzul și ca fierul, ca plumbul din care nu poate fi îndepărtată zgura, ca argintul respins. Yates comentează:

Poate că într-o zi vom vedea limpede cât de neatrăgători, cât de respingători și cât de netrebniți sunt oamenii păcătoși în fața unui Dumnezeu sfânt. Cât de mult trebuie să ne privim cu obiectivitate ca să vedem goliciunea mizerabilă ce este atât de evidentă pentru Dumnezeu! Argintul corupt nu merită să fie păstrat, căci și-a pierdut valoarea. Nu cumva Dumnezeu i-a marcat deja pe ca lipsiți de valoare pe mulți din cei ce se consideră valoroși în proprii lor ochi?⁶

C. Misiunea lui Ieremia la poarta templului (cap. 7-10)

I. Religia fătarnică a lui Iuda (cap. 7)

7:1-4 Capitolul 7 a fost numit „Predica din Templu.” Oamenii din Iuda se credeau

la adăpost, zicând că niciodată nu va distruge Dumnezeu templul. Ce mult greșeau când gândeau astfel! Își puneau încrederea neîntemeiată în templu, în loc să se încreadă în Cel care locuia acolo.

7:5-15 Adevărata lor siguranță putea fi găsită doar în îndepărtarea de păcat și într-un trai neprihănit. Ei credeau că se pot juca cu păcatul, fără să-i coste nimic, atâta timp cât veneau la templu și spuneau: „**Suntem izbăviți.**” Domnul nostru Însuși, ale cărui păreri despre religia exterioară, lipsită de realitatea spirituală lăuntrică, erau similare cu cele ale lui Ieremia, a recurs la cuvintele profetului din versetul 11 privitoare la faptul că templul devenise „**o peșteră de tâlhari,**” când a curățit casa Tatălui Său (Mat. 21:13; Marcu 11:17; Luca 19:46). Întrucât Iuda poluase și profanase templul, acesta urma să fie distrus întocmai cum fusese distrus și lăcașul de închinăciune din **Șilo**. (Se crede că Șilo a fost distrus în perioada Judecătorilor sau în perioada de care se ocupă 1 Samuel.)⁷

7:16-26 Ieremia nu trebuie să se roage pentru Iuda – căci tocmai atunci locuitorii ei se închinau reginei cerului⁸ și altor dumnezei... pe străzi. Oamenii n-aveau decât să mănânce ofrandele și jertfele lor. Ceea ce dorește Dumnezeu este ascultarea, nu ritualurile. Versetul 22 trebuie citit în lumina versetului 23: jertfa fără angajare nu valorează nimic.

7:27-34 Din pricina refuzului încăpățânat al lui Iuda de a accepta îndreptarea, Ieremia trebuie să plângă. Fiindcă iudeii au poluat templul, aducând jertfe omenești, vor fi supuși unui măcel cumplit iar țara lor va fi pustiiată.

2. Nesimțirea lui Iuda față de păcat (cap. 8)

8:1-7 Oasele celor care s-au închinat la oștirea astrilor cerești vor fi dezgropate de babilonieni și descoperite în fața cerurilor iar cei rămași în viață își vor dori moartea. Spre deosebire de cei ce cad și se ridică iarăși, ce păcătuiesc și apoi se pocăiesc, Iuda a refuzat să se întoarcă la Iehova. Cât privește legea, oamenii erau mai prejos decât barza, turtureaua, rândunica și cocorul, care respectă legile migrației.

8:8-12 Oamenii credeau că sunt înțelepți în ce privește legea Domnului, dar cărturarul, profetul și preotul răstălmăciseră și respinseseră legea. Ei erau lacomi și înșelători, ocupându-se superficial de probleme. Din pricina nerușinării lor urmau să aibă parte de vremea pedepsei.

8:13-17 Dumnezeu îi va mătura ca pe o viță de vie sau ca pe un smochin, pe care nu a mai rămas nici un fruct. Oamenii s-au resemnat că vor pieri în cetate. Armata babilonienilor înaintează ca șerpii și viperele pentru care nu este descântec.

8:18-22 Profetul cu inima sfâșiată pare să-i audă pe iudeii exilați întrebând: „Unde este Dumnezeu?” Dumnezeu răspunde întrebându-i de ce L-au părăsit pe El în schimbul unor chipuri cioplite și al unor idoli străini. Din nou poporul se vaietă pentru faptul că izbăvirea sperată nu a mai venit. Ieremia plânge și nu mai poate fi mângâiat pentru soarta aparent deznădăjduită a poporului. Versetul 22 este sursa binecunoscutului imn creștin: “There Is a Balm in Gilead” (Este balsam în Ghilead):

Este balsam în Ghilead,

pentru alinarea rănilor;

Este balsam în Ghilead

pentru tămăduirea sufletului bolnav de păcat.

3. *Jalea profetului plângerilor (cap. 9)*

9:1-11 Vorbitorul din primele două versete este Ieremia. Titlul: „profetul care plânge” este minunat exprimat în versetul 1:

O! de mi-ar fi capul plin cu ape, de mi-ar fi ochii un izvor de lacrimi, aș plânge zi și noapte omorârea poporului meu!

Mulți predicatori și misionari înțeleg pe deplin sentimentele exprimate de Ieremia în versetul 2. Iată ce scrie în această pricină Kyle Yates:

Versetul acesta dezvăluie o parte din lăuntru profetului epuizat, tracasat și descurajat într-unul din cele mai deprimante momente ale

vieții sale. S-ar putea numi „o umbră trecătoare asupra unui suflet mare.” În ceasul său de cumplită încercare el își imaginează că ar dori să se detașeze de un popor care nu merită să primească nimic din partea sa. Ce mare ușurare trebuie să fie în a fi scutit de orice responsabilitate și de toate săcăielile! Literalmente lui Ieremia i se făcuse rău de a mai privi acest spectacol golit de sens, lipsit de orice evlavie, cu totul mecanic ce înlocuise religia reală. În toate zilele sale el s-a rugat, a iubit, a predicat și a avertizat, dar cei cărora le-a propovăduit nu au luat deloc seama, nepăsarea lor sângerându-i sufletul.⁹

El lamentează păcătoșenia poporului și pedeapsa de care era urmată această stare. Apoi el citează cuvintele Domnului prin care El inventariază păcatele lor, arătând de ce ei trebuie neapărat pedepsiți. Și totuși Ieremia plânge pentru faptul că Dumnezeu va face din Ierusalim o peșteră de șacali și va pustii cetățile din Iuda.

9:12-22 Nenorocirea este pusă în directă legătură cu idolatria lui Iuda, acesta fiind păcatul pentru care au fost duși locuitorii săi în exil. Domnul cheamă **plângătoarele** (bocitoarele) să plângă pentru groaznicul măcel și cumplita nimicire. E total lipsit de sens ca oamenii să se laude cu înțelepciunea, puterea sau bogățiile lor, când, de fapt, singurul lucru care contează este să-L cunoască pe Domnul.

9:23, 24 Acestea sunt două dintre cele mai renumite versete din cartea Ieremia. După cum subliniază Herbert Livingston, ele sunt

demne de a fi memorate. Oamenii aleargă după înțelepciune, putere și bogății, pe când Dumnezeu își găsește plăcerea în milă, dreptate și neprihănire. Binecuvântat este cel care îl înțelege pe Domnul, pentru ca să-și găsească plăcerea în lucrurile ce-I sunt plăcute Lui.¹⁰

9:25, 26 La paharul amărăciunilor lui Iuda se va adăuga și faptul că va fi pedepsită la un loc cu Neamurile, deoarece Iuda este cu inima netăiată împrejur. Tăierea părului de pe tâmplă [RV și NASB]¹¹ era o practică păgână ce le era interzisă evreilor (Lev. 19:27).

4. O satiră de condamnare a idolatriei (10:1-18)

10:1-5 Capitolul acesta alternează între deșertăciunea idolilor și măreția lui Dumnezeu. Oamenii lui Dumnezeu nu au voie să copieze comportarea Neamurilor și nu li se îngăduie să se ia după idoli lor lipsiți de viață.

Yates comentează pe marginea acestei satire la adresa idolilor:

Ieremia îi sfichiuieste fără cruțare pe jalcicii și neputincoșii idoli de care se alipesc oamenii, înlocuindu-L pe Dumnezeu în inima lor cu aceștia. Ei sunt ca niște băte fără viață ce trebuie să fie decorate pentru a ascunde faptul că sunt niște bucăți de lemn fără viață. În loc să ducă, ei înșiși trebuie duși. Trebuie plâsmuiți, pe când Dumnezeu este Cel care plâsmuiește. Nici o vorbire, nici o putere, nici o suflare, nici o inteligență, nici o valoare, nici o influență, nici o permanență nu li se pot atribui. În contrast izbitor cu aceștia, Iahve este etern, viu, activ, puternic.¹²

10:6-9 Dumnezeu este mare... Regele națiunilor, demn de temut. Cei care se închină idolilor sunt proști și fără minte, plecându-se în fața lucrării mâinilor omenești.

10:10-16 Domnul este Dumnezeul cel adevărat și viu. Dumnezeii fabricați vor pieri. Iehova este Dumnezeul Creației și al providenței. Făcătorii de idoli sunt fără minte, chipurile lor cioplite zadarnice. Dumnezeu (Porțiunea) lui Iacob este Făcătorul, Domnul oștirilor.

10:17, 18 Locuitorilor țării li se spune să ia cu ei cât pot duce deoarece Domnul îi trimite în exil.

5. Rugăciunea profetului plângerilor (10:19-25)

Vorbind în numele națiunii, Ieremia deplânge ororile asediului și ale exilului, mărturisește ignoranța omenească. Îl roagă pe Dumnezeu să-și disciplineze poporul și să-și verse mânia asupra dușmanilor pentru că **l-au mâncat pe Iacob** adică pe poporul Său.

III. EXPERIENȚELE PERSONALE ALE LUI IEREMIA (cap. 11-19)

A. Ieremia și oamenii din Anatot (cap. 11, 12)

11:1-10 Domnul îi poruncește lui Ieremia să le amintească concetățenilor săi despre legământul legii pe care l-a încheiat El la Sinai, despre blestemul ce a fost rostit asupra celor care se vor face vinovați de neascultare și de binecuvântările rezervate celor care ascultă. Dar neîncetatele apeluri ale lui Dumnezeu din trecut au fost tratate cu permanentă respingere. Acum oamenii din Iuda sunt înfățișați în ipostaza de complot prin care urmăresc să desființeze legământul, părăsindu-L pe Dumnezeu în favoarea altor dumnezei.

11:11-13 Când se va abate judecata lui Dumnezeu, El nu va mai asculta rugăciunile lor iar dumnezeii nenumărați ai lui Iuda nu vor fi în stare să-i salveze.

11:14-17 De trei ori profetului i se spune să nu se roage pentru acest popor (7:16; 11:14; 14:11). Oamenii nu au dreptul să vină la templu cu ofrandele lor, ca și când prin aceasta ar încerca să-și ascundă vinovăția sau să prevină nenorocirea. Numită cândva de **Domnul Măslin verde, gras și cu roade frumoase și plăcute**, Iuda este acum sortită să fie arsă datorită idolatriei sale.

11:18-23 Domnul îl informează pe profetul docil și credul că oamenii din Anatot au urzit comploturi pentru a-l ucide. Când se roagă, profetul primește asigurarea că dușmanii săi vor fi pedepsiți.

12:1-6 Ieremia întreabă de ce îngăduie Dumnezeu, care este neprihănit, ca cei răi – cum sunt și oamenii din Anatot – să prospere, lăsându-i, în schimb, pe oamenii drepti, ca el, să sufere. Dumnezeu răspunde că Ieremia va avea parte de o opoziție și mai mare decât aceasta, inclusiv de trădare din partea propriilor săi frați. Dacă i-a fost greu în condiții de calm relativ (alergând cu alergătorii), ce va face când vor veni încercări cu adevărat grele (când se va lua la întrecere cu caii)?

12:7-14 Folosind o sumedenie de cuvinte pline de afecțiune față de Iuda, Dumnezeu Își exprimă întristarea pentru

devastarea pe care Iuda și-a atras-o prin purtarea ei. O pasăre ce se deosebește de celelalte va fi adesea atacată de suratele ei, de unde și asemănarea lui Iuda cu un vultur pestriț. Dumnezeu va pedepsi națiunile neevreiești și o va readuce pe Iuda în țara sa.

12:15-17 Dar ulterior Neamurile vor fi readuse în țările lor, iar dacă se vor întoarce de la idoli lor, alipindu-se de Dumnezeu, vor avea și ele parte de binecuvântările Lui în mijlocul poporului Său. Altminteri vor fi rase de pe fața pământului.

B. Ieremia și brâul degradat (cap. 13)

13:1-11 Iuda este asemuită cu un brâu purtat pe care Ieremia trebuie să-l ducă la fluviul Eufurat, ascunzându-l acolo. Iuda ocupa odată un loc de mare apropiere și intimitate la Iehova, dar, asemenea brâului, acum avea să fie dus departe și „ascuns.” Din pricina păcatului ei, Iuda a fost dusă departe, la două sute cincizeci de mile, și „ascunsă” în apropiere de Eufurat (Babilon) în captivitate. Când Ieremia s-a întors, ca să ridice brâul, l-a găsit stricat, ruinat, nemaifiind bun de nimic. Cât privește întrebarea dacă într-adevăr Ieremia s-a deplasat până la fluviul Eufurat, Scofield face următoarele remarci utile în această notă de subsol:

Unii au pus sub semnul întrebării posibilitatea ca Ieremia să fi îngropat, realmente, brâul sau cureaua respectivă pe malul fluviului Eufurat, având în vedere distanța mare și starea de război ce domnea. Dar au existat în timpul misiunii lui Ieremia perioade când a domnit pacea în toată regiunea. Nu este exclus ca Ieremia realmente să fi efectuat o vizită la Babilon și în acest caz deplasarea la fluviul Eufurat a avut probabil loc în acest timp, îngropând brâul cu prilejul deplasării spre Babilon și dezgropându-l la întoarcere. De asemenea este posibil să interpretăm termenul din ebraică ca însemnând nu fluviul Eufurat, ci Wadi Farah, un râu situat la câteva mile nord de Ierusalim. În acest caz, el ar fi putut îngropa cureaua oricând înainte de atacul babilonean. Există astfel temeiuri de a presupune că pasajul acesta descrie un eveniment real – nu doar o vedenie sau o poveste imaginară. Brâul stricat al lui Ieremia a servit

drept simbol prin care se indica viața și slujirea necorespunzătoare ale Israelului.¹³

13:12-14 Toți oamenii vor fi umpluți cu vin – nu cu vin în sens fizic, cum credeau ei, ci cu mânia Dumnezeului Celui Atotputernic; și vor fi spărți ca sticlele. Harrison comentează:

Ieremia subliniază că după cum alcoolul afectează puterea de judecată și mobilitatea cuiva, tot așa în criza ce avea să se abată oamenii aveau să se comporte ca niște bețivi, nemaiputând face deosebire între prieteni și dușmani, sau să se apere.¹⁴

13:15-23 Oamenii sunt îndemnați să se pocăiască, căci altminteri va urma exilul. Dacă oamenii nu vor să-L slăvească pe Dumnezeu, vor avea parte de întuneric și de umbra morții. Regele și regina mamă vor fi alungați de pe tronurile lor iar cetățile din Sud vor fi asediate. Babilonienii vor pustii țara – toate acestea datorită nelegiurii lui Iuda. Iuda e nedespărțită de păcatele ei.

13:24-27 Cuvintele folosite pentru a descrie apostazia lui Iuda – adultere, nechezatul unor oameni cuprinși de poftă, desfrâul și curvia – au cu toate conotații imorale.

Harrison explică această ilustrație:

Aidoma credincioșilor doar cu numele, din toate generațiile, oamenilor nu le venea să creadă că asemenea nenorociri aveau să se abată peste ei. Dar Ieremia pune fără înconjur vina pe umerii lor, promițându-le că vor fi făcuți de rușine în public, că vor fi acoperiți de ocară la un loc cu prostituatele.... Ironia acestei situații constă în faptul că toate aceste umiliri vor fi impuse asupra lor chiar de cei cărora Iuda le-a făcut cândva curte. Din pricina destrăbălării ei și lăsării în voia lucrărilor neroditoare ale întunericului, Iuda avea să fie dezgolită în public și demascată, ca o desfrânată, de către Cel care se căsătorise inițial cu ea, prin legământul de dragoste încheiat cu ea.¹⁵

C. Mijlocirea lui Ieremia cu privire la secetă (cap. 14, 15)

14:1-6 Mesajele din capitolele 14-39 au

fost predate înainte de căderea Ierusalimului. Iuda este copleșită de o secetă și o foamete cumplită.

Semnificația secetei în acest timp anume este demnă de remarcat. A fost unul dintre semnele prezise în cadrul Legământului Palestinian (Deut. 28:23-24), și deja avusese loc în timpul domniei lui Ahab (1 Re. 17:1ff.). Întrucât acel semn a fost urmat, deși după un interval mare de timp, de captivitatea asiriană, s-ar fi convenit ca Iuda să-l fi luat drept un avertisment cât se poate de solemn.¹⁶

14:7-16 Profetul, făcând mărturisire în locul poporului, cere îndurare și ușurare, dar Domnul spune că nu va fi nici o ușurare. Mai degrabă, oamenii vor fi nimiciți de sabie și de foamete. Profetii falși promiteau oamenilor că vor fi în siguranță, dar mințeau și aveau să fie nimiciți la un loc cu cei cărora le profeteau. Lui Ieremia i s-a poruncit să deplângă groaznică nimicire a lui Iuda în cetate și la țară.

14:17-22 El continuă să Îl roage fierbinte pe Dumnezeu în folosul poporului, amintindu-ne de mijlocirile lui Avraam (Gen. 18:23-33), Moise (Ex. 32:11-13) și Samuel (1 Sam. 7:5-9). El recunoaște răutatea lor și promite că se vor văieta după singurul Dumnezeu care poate face să vină ploaia.

15:1-4 Mijlocirea pentru acești oameni este zadarnică, deoarece ei sunt sortiți morții, sabiei, foametei și captivității. Chiar mijlocitori de frunte, cum ar fi Moise și Samuel, nu ar mai putea împiedica judecata ce se va abate peste ei. Manase a fost cauza acestei decăderi cumplite, căci el a fost cel ce a promovat aceste forme grosolane de idolatrie în Ierusalim, inclusiv închinarea la Moloc (vezi 2 Regi 21:1-16).

15:5-9 Deplorabila condiție a Ierusalimului este urmarea eșecului de a răspunde la mustrarea Domnului. O femeie cu o familie ideală nu va mai apuca să se bucure de copiii ei.

15:10-18 Ieremia este urât de proprii săi concetățeni, dar fără temeii. Dumnezeu promite însă că el va fi răzbunat și îndreptățit când dușmanii săi vor veni la el să-i

ceară ajutor. Iuda nu va fi în stare să frângă fierul de la nord (caldeenii), ci aceștia vor lua cu ei toate comorile din Iuda. Profetul este nedumerit de persecuțiile și suferințele la care este supus, în lumina faptului că el a fost atât de credincios Domnului. Totuși el găsește resursele necesare de tărie în cuvântul lui Dumnezeu, bucuria și desfătarea inimii lui.

15:19-21 Răspunsul lui Dumnezeu este că profetul a gândit greșit cu privire la El și chiar a exprimat aceste gânduri, din când în când. Or, aceste gânduri trebuie epurate din mintea lui, cum înlătură cineva zgura din metalele prețioase. E posibil ca dușmanii lui să se întoarcă la el, dar el să nu se întoarcă la ei! G. Campbell Morgan comentează:

Să-și curețe el inima de această zgură și să se consacre doar aurului pe care-l reprezintă adevărul despre Dumnezeu. Așa și numai așa va fi el pregătit să reprezinte gura lui Dumnezeu, care să rostească mesajele Sale.¹⁷

Dumnezeu va face din profet un zid de bronz pe care dușmanii săi nu-l vor putea surpa. El îl va izbăvi și răscumpăra pe slujitorul Său.

D. Caracterul solitar al misiunii lui Ieremia (16:1-18)

16:1-9 Lui Ieremia i se poruncește să nu se căsătorească, din pricina dezastrului ce stă să se abată. El este singurul bărbat din Biblie căruia i s-a poruncit să nu se căsătorească. De asemenea sunt interzise bocițul și veselitul, din pricina faptului că moartea este prezentă pretutindeni și din cauza faptului că nenorocirea a fost adusă peste oameni de Domnul Însuși.

În legătură cu versetul 7, trebuie să subliniem că era obiceiul pe vremea aceea ca rudele și prietenii să se adune în casa celui care a murit, să frângă pâinea împreună, în timp ce elogiau calitățile admirabile ale celui dispărut, bând un pahar de vin. În felul acesta ei îi mângâiau pe cei îndurați. Kelly arată cum a fost transformată această tradiția iudaică de demult de către Domnul nostru:

Practica de a frânge pâine în legătură cu un deces în familie pare să fie punctul de plecare pentru ceea ce a constituit el ca prilej de aducere aminte a morții Sale. „Nimeni nu va frânge pâinea pentru ei în timpul jelierii, ca să-i mângâie pentru cel mort; și nimeni nu le va da să bea paharul mângâierii pentru tatăl sau pentru mama lor.“ E clar că aici avem ambele elemente ale Cinei [Domnului]. Acesta era un obicei binecunoscut în rândul evreilor, dar Domnul i-a dat o semnificație cu totul aparte, imprimându-i un nou adevăr. A avut legătură cu Paștele deoarece a fost instituit cu acest prilej. Și stabilirea sa în acest moment, și nu în oricare altul, a avut un rost bineprecizat, deoarece a avut menirea de a marca o radicală schimbare față de marea sărbătoare ce ocupă un loc central și fundamental în viața Israelului. Și anume Domnul a pus acum bazele unei noi și diferite sărbători pentru creștini.¹⁸

16:10-18 Dacă va fi întrebat care este rațiunea tuturor acestor nenorociri pe care Dumnezeu le-a prezis, lui Ieremia i s-a spus să le amintească oamenilor de neascultarea și idolatria părinților lor și a lor înșiși. Dumnezeu îi va aduce cândva pe oameni înapoi din robia lor, dar mai întâi pescarii și vânătorii (babilonienii) îi vor urmări și-i vor duce în captivitate, unde Dumnezeu îi va pedepsi pentru fărâdelegea și păcatul lor.

E. Inima statornică a lui Ieremia

(16:19-17:18)

16:19-21 Profetul prevede ziua în care Neamurile se vor întoarce de la idoli lor, alipindu-se de Dumnezeu. În versetul 21 Domnul exprimă hotărârea Sa fermă de a o face pe Iuda să cunoască puterea Sa prin muștrările de care va avea parte.

17:1-11 Idolatria lui Iuda, adânc întipărită, va duce în cele din urmă la exilarea sa. Muntele lui Dumnezeu este Ierusalimul.... A te încrede în om este un blestem; a te încrede în Domnul îți va aduce binecuvântări. Dumnezeu cunoaște inima necusiv de înșelătoare a omului și-l va pedepsi pe omul care obține bogățiile sale pe căi necinstite „ca o potârniche,¹⁹ care clocește niște ouă pe care nu le-a ouat ea,“ după care vede cum îi pleacă puii.

Versetul 9 nu prea este îndrăgit de oameni, dar este adevărat, reprezentând o foarte corectă apreciere despre inima nenăscută din nou a omului. R. K. Harrison comentează pe marginea cuvintelor „deznădăjduit de rea“ din traducerea KJV și „grav de bolnavă“ din alte versiuni:

Natura omului nenăscut din nou se află într-o stare disperată, dacă nu intervine harul divin, fiind descrisă drept *grav* de bolnavă în versetul 9 (RSV *disperat de coruptă*, sau *disperat de bolnavă* în ediția NEB). Cf. 15:18 și 30:12 unde apare sensul de „incurabilă.“ Fiecare generație are nevoie de regenerarea sufletului de către Duhul și de harul lui Dumnezeu (cf. Ioan 3:5f.; Tit 3:5).²⁰

Pentru cei ce cred că Ieremia 17:9 ar fi o înfierare prea aspră a inimii lor, vom cita lungul, dar necesarul citat din Matthew Henry:

Există în inima noastră o răutate de care nu suntem conștienți, pe care nu o bănuim că ar exista. Ba chiar se comite frecvent greșeala între copiii oamenilor că creadă despre ei înșiși, sau cel puțin despre inimile lor, că sunt cu mult mai bune decât în realitate. *Inima*, conștiința omului, în starea sa coruptă și decăzută, este *nescusiv de înșelătoare*. Este vicleană, subtilă și falsă: este predispusă la *înlocuire* (căci acesta este sensul adevărat al cuvântului); de aici își trage Iacob numele de *înlocuitor*. Ea numește răul bine și binele rău, îmbracă lucrurile în culori false și le urează pace celor cărora nu le aparține pacea. Când oamenii spun în inimile lor (adică le permit inimilor lor să le strecoare șoapta) că nu este Dumnezeu sau că El nu vede sau că nu va cere socoteală sau că vor avea parte de pace, indiferent cum vor trăi; în acestea și în o mie de alte sugestii similare, inima este înșelătoare. Iată dar în ce constă și adevărul potrivit căruia inima este *deznădăjduit de rea*: este mortală, este disperată. Lucrurile au ajuns într-o stare rea și deplorabilă, cu neputință de îndreptat, dacă conștiința, care în mod normal, ar trebui să corecteze erorile altor facultăți, ajunge să fie ea însăși capul răutăților și falsităților. Ce se va alege de un om dacă ceea ce ar trebui să fie în el *candela Domnului*, în realitate răspândește o lumină falsă, dacă locuitorul lui Dumnezeu în lăuntrul sufletului, căruia i s-a

încredințat sarcina de a-I susține interesele, în realitate I le trădează? Atât de mare e înșelăciunea inimii încât pe bună dreptate putem spune: *Cine o poate cunoaște?* Cine poate descrie cât de rea este inima.²¹

17:12-18 Ieremia se bucură pentru faptul că Iuda găsește siguranță la gloriosul și preamăritul tron al lui Dumnezeu. Apoi el se referă la nechibzuința de a se încrede în oricine altcineva și se roagă pentru nădejdea lui Israel, în numele poporului, pentru izbăvire și vindecare. Oamenii îl întreabă unde este judecata pe care Dumnezeu a promis-o. Ieremia îi amintește Domnului că nu a încercat să fugă de responsabilitatea de a fi un păstor al lui Dumnezeu, după cum nu a dorit să vină ziua urgiei peste Ierusalim, distrugerea sa. El nu a făcut altceva decât să rostească cuvintele pe care i le-a dat Domnul. El îl roagă pe Dumnezeu să-l îndreptătească, să-i apere nevinovăția, pedepsindu-i pe cei ce au batjocorit cuvântul lui Dumnezeu.

F. Predica de saba a lui Ieremia (17:19-27)

Aici regii lui Iuda și toată Iuda, împreună cu toți locuitorii Ierusalimului sunt îndemnați să sfințească Sabatul. Li se promite că vor avea parte de dregători din dinastia lui David și că slujbele de închinăciune de la templu vor continua, dacă vor ascultă cu toții, și sunt avertizați cu privire la pericolele ce-i pasc în cazul refuzului de a asculta (distrugerea Ierusalimului).

Irving L. Jensen explică de ce a fost atât de importantă respectarea Sabatului în Israel:

Adevăratul test al relației inimii cu Dumnezeu este *ascultarea de Cuvântul Său*. Una din legile date Israelului a fost sfințirea Sabatului prin abținerea de la orice muncă în acea zi (17:21-22). Dar presiunile tot mai mari ale materialismului asupra vieții tuturor, inclusiv asupra vieții copiilor lui Dumnezeu, a făcut respectarea acestei interdicții foarte dificilă și din această cauză tocmai această poruncă din cele zece a fost un adevărat test al priorității acordate lucrurilor vremelnice față de cele spirituale în inima închinătorului. A fost oare respectarea

Sabatului atât de crucială pentru Iuda? Acțiunea simbolică a lui Ieremia și cuvintele explicite pe care a fost instruit să le rostească ne oferă răspunsul afirmativ la această întrebare.²²

Principii similare se aplică, în cazul creștinilor, cu privire la Ziua Domnului, care este destinată înviorării spirituale și fizice, pentru ca în această zi să ne aducem aminte de Răscumpărătorul nostru și de răscumpărarea noastră, să ne închinăm Domnului și să comemorăm biruința reputată de Domnul în prima zi a săptămânii.

G. Ieremia și casa olarului (cap. 18)

18:1-12 Domnul este olarul; Iuda (numită aici Israel) este vasul. Vasul nu s-a stricat din vina lui Dumnezeu, ci a lui Israel. Lutul este în mâna lui Dumnezeu, pentru ca El să facă cu el ce dorește – judecată sau binecuvântare. Dumnezeu amenință că va aduce o nenorocire, dacă oamenii nu se vor pocăi, dar ei se încăpățânează să afirme că vor umbla după propriile lor planuri.

18:13-17 Domnul spune despre purtarea lor că este fără precedent și contrară naturii. Prin idolatria lor ei fac să vină peste ei o nimicire care îi va uimi pe cei ce vor vedea țara pustiiată. Probabil că traducerea RSV ne oferă sensul cel mai exact al versetului 14: „Părăsește zăpada Libanului stâncile Sirionului? Sau seacă apele munților, ale șuvoaielor ce vin proaspete de departe?” Da, te poți bizui pe aceste lucruri *din natură*, dar Dumnezeu n-a putut să Se bizuie pe *poporul Său!* „Deși zăpada nu părăsește Libanul, Israel a uitat izvorul de apă vie din care curge apa vieții.”²³

18:18 La auzul acestor cuvinte, locuitorii Ierusalimului au început să urzească comploturi împotriva lui Ieremia, continuând să-și exprime încrederea în proprii lor preoți și profeți și să pună la cale tot felul de viclesuguri prin care să-l ponegrească.

18:19-23 Ieremia își exprimă regretul pentru faptul că a îndrăznit să-L roage pe Dumnezeu să-i cruce. O atare rugăciune nu prea s-ar potrivi pentru credincioșii din această epocă a harului.

H. Ieremia și vasul de lut (cap. 19)

19:1-9 Lui Ieremia i se spune să ia un vas de pământ și să-l ducă la groapa cu gunoi a cetății, unde să le vestească regilor lui Iuda și locuitorilor Ierusalimului că Dumnezeu e pe punctul de a zdrobi Iuda din cauza idolatriei sale și a jertfelor omenești pe care le aduce. Valea Fiului lui Hinom (Valea Ben-Hinom) va deveni Valea Măcelului. În timpul asediului Ierusalimului ce va urma se va ajunge să se practice canibalismul.

19:10-15 Prin spargerea vasului profetul înfățișează haosul și nimicirea ce vor fi provocate de babilonieni. Locurile de îngropăciune vor fi tot mai greu de găsit iar casele în care s-a practicat idolatria vor fi profanate. Ieremia se întoarce în curtea templului și repetă faptul că judecata stă să se abată din cauză că poporul refuză să asculte cuvintele lui Dumnezeu și să se pocăiască.

IV: PROFETII ÎMPOTRIVA LIDERILOR CIVILI ȘI RELIGIOȘI AI LUI IUDA (cap. 20-23)

A. Profetie împotriva lui Pașhur

(20:1-6)

Pașhur, mai marele slujbașilor din casa Domnului, a poruncit ca Ieremia să fie bătut și pus în butuci. A doua zi, când profetul a fost eliberat, i-a vestit lui Pașhur pierzarea sa, a familiei sale și a întregului Ierusalim precum și a lui Iuda. Regele Babilonului avea să-i ducă în captivitate. Numele lui Pașhur a fost schimbat, el numindu-se acum Magor-Misabib („din toate părțile numai groază“), adică exact ceea ce-i va fi dat să trăiască.

B. Plângerea adresată de Ieremia lui Dumnezeu (20:7-18)

În versetele 7-18, Ieremia regretă slujba dificilă și nepopulară ce i s-a încredințat, spunând că Domnul l-ar fi convins (înșelat) ca s-o accepte și că ar dori să înceteze de a mai transmite acest mesaj nepopular despre captivitatea babiloneană, dar că nu poate. Cuvântul Domnului îl ardea în lăuntru său ca un foc. I-a ajuns la urechi planul unora de a-i face rău, dar el

și-a încredințat cauza în mâna Domnului. Uneori este plin de încredere, laudându-L pe Domnul, pe când alții ar dori să nu se fi născut.

C. Profetie împotriva regelui Zedechia (21:1-22:9)

21:1-7 Când regele Zedechia i-a trimis... pe Pașhur (o altă persoană decât cea din capitoul 20) și pe Țefania (nu profetul cu același nume) la Ieremia, pentru ca acesta să întrebe pe Domnul cu privire la babilonienii ce se apropiau, Ieremia le-a trimis înapoi mesajul potrivit căruia Domnul avea să-i ajute pe invadatori în acțiunea lor militară împotriva lui Iuda. Regele și poporul care va supraviețui vor fi duși în captivitate. Cu privire la această acțiune întreprinsă împotriva regelui, Kelly comentează:

Monarhia a fost dintotdeauna ultimul bastion de binecuvântare în istoria Israelului. Dacă regele ar fi avut dreptate, cu toate că poporul și profetii erau atât de rătăciți, Dumnezeu încă ar fi trimis binecuvântare asupra Israelului. Totul depindea de rege, sămânța lui David. Se poate ca Dumnezeu să-i fi muștrat pe profeti, pe preoți și pe popor, dar El ar fi ținut la ei din pricina robului Său David. Însă atunci când nu numai ei înșiși s-au rătăcit, ci și regele însuși a devenit capul răutăților, a devenit imposibil să mai fimă cu ei. Or, tocmai aceasta a fost slujba plină de întristare a lui Ieremia de a vesti această hotărâre divină.²⁴

21:8-14 Cei care se vor împotrivi vor pieri; cei ce se vor preda babilonienilor (caldeenilor) vor trăi. Casa regală a fost avertizată să pună capăt nedreptății și asupririi. Locuitorii Ierusalimului, locuitorii văii, sunt preveniți cu privire la nimicirea ce-i paște. Termenii „locuitor al văii, stâncă câmpiei“ sunt probabil termeni de batjocură sau dispreț, nefiind după câte se pare o descriere literală a Ierusalimului.

22:1-9 Capitoul 22 se ocupă de ultimii patru regi ai lui Iuda, deși nu în ordine cronologică. Iată ordinea istorică în care s-au succedat ei la tron: Iehoahaz, Iehoiachim, Iehoiachin și Zedechia. Cu alte cuvinte ultimul rege a fost de fapt primul,

pe când ceilalți sunt redați în ordinea cronologică corespunzătoare.

Zedechia, primul rege, este avertizat să facă dreptate și neprihănire. Altminteri Iuda, deși minunată precum Ghileadul și Libanul, va fi despuiată și lipsită de populație. Avertismentul este pus în aplicare prin modul în care s-a desfășurat istoria a trei regi, ce au sfârșit tragic.

D. Profetie împotriva regelui Șalum (22:10-12)

Șalum, al doilea rege, numit și Iehoaahaz, a fost fiul lui Iosia. El a fost dus în captivitate în Egipt, unde a și murit fără să-și mai vadă patria.

E. Profetie împotriva regelui Iehoiachim (22:13-23)

22:13-19 Iehoiachim, al treilea rege, și-a clădit palatul cu munca unor muncitori ce nu au fost plătiți, necălând pe urmele tatălui său (Iosia) și fiind, prin urmare, târât afară din Ierusalim, murind fără să fie jelit. El avea să fie îngropat ca un măgar, adică aruncat într-un șanț.

22:20-23 Populației i se spune să se suie în Liban și Bașan și să jelească zdrobirea îndrăgostiților lor (adică a aliaților străini) și a păstorilor lor (dregătorilor) de către Nebucadnețar. Oamenii aceștia vor geme împovărați de durerile captivității.

F. Profetie împotriva regelui Iehoiachin (22:24-30)

Conia (numit și Ieconia și Iehoiachin), al patrulea rege, avea să fie dus în captivitate de către babilonieni, la Babilon, unde avea să moară. Nici unul din descendenții săi nu va mai ședea pe tronul lui David. Nici un vlăstar al lui Ieconia nu l-a urmat la tron. Cel care l-a urmat la tron, Zedechia, ultimul rege, a fost unchiul său. Charles H. Dyer comentează pe marginea acestui fapt:

Profetia aceasta mai are darul de a explica genealogiile lui Cristos de la Matei 1 și Luca 3. Matei a prezentat spița juridică a lui Cristos, prin tatăl său vitreg, Iosif. Dar spița lui Iosif provenea din filiera lui Șaltiel, care a fost fiul lui Iehoiachin (Ieconia, Mat. 1:12; cf. I Cron. 3:17). Dacă Cristos ar fi fost un descendent

fizic al lui Iosif și nu S-ar fi născut din fecioară, nu ar fi întrunit calitățile necesare pentru a fi Regele Israelului. Luca a prezentat spița fizică a lui Cristos prin Maria, care descindea din David prin spița fiului său Natan (Luca 3:31). În felul acesta Cristos nu S-a aflat sub „blestemul“ lui Iehoiachin.²⁵

G. Profetie despre regele neprihănit (23:1-8)

Dregătorii (păstorii) sunt condamnați pentru eșecul de a fi avut grijă de poporul lui Dumnezeu. Dar Dumnezeu va reface o rămășiță a poporului Său, căreia îi va da păstori credincioși. El Îl va ridica pe Mesia, ca să le fie Rege. În acest punct Kelly ne face o atenționare ce nu este pe placul tuturor:

Este limpede că profetia aceasta ne îndreaptă privirile spre Mesia, Domnul Isus. Dar Mesia este Domnul Isus nu atât în raport cu noi, cât cu Israel. Este foarte important să facem această distincție. Și nu vom pierde dacă vom face acest lucru. Multe persoane au impresia că dacă aceste profetii nu se aplică la creștini și la biserică, vom suferi o pierdere. Dar nu poți să iei ceva de la vecinul tău fără să pierzi cu mult mai mult decât va pierde vecinul. Fără îndoială și el va pierde ceva, dar tu vei pierde cumplit mai mult. Iar dacă acest fapt este valabil în lucrurile naturale, cu atât mai mult este el adevărat în cele spirituale. Nu ne putem permite să-l fraudăm pe Israel nici măcar cu o fărâmă din partea ce i se cuvine, fără ca prin aceasta să nu ne sărăcim pe noi înșine cumplit de mult.²⁶

În versetul 5, Mesia este numit **Vlăstarul** (sau Fiul) lui **David**. La Zaharia 3:8 El este „Robul Meu, VLĂSTARUL.“ La Zaharia 6:12, El este prezentat drept „Omul al cărui nume este Vlăstarul.“ Iar în Isaia 4:2 El este „Odrasla Domnului.“ Acestea corespund cu cele patru moduri în care este prezentat Cristos în Evangheliile – ca Rege, Rob, Fiul Omului și Fiul lui Dumnezeu.

„DOMNUL NEPRIHĂNIREA NOASTRĂ“ sau *Iehova Tsidkenu* (v. 6) este unul din cele șapte nume compuse ale lui Iehova.²⁷ M'Cheyne a compus un excelent imn bazat pe aprecierea tot mai mare a Domnului, având ca titlu:

Iehova Tsidkenu –*Domnul Neprihănirea Noastră*

Cândva eram un străin față de har și față de Dumnezeu,
Nu știam în ce primejdie mă aflu și nu-mi simțeam povara;
Deși prietenii vorbeau plini de încântare despre Cristos pe cruce,
Iehova Tsidkenu nu însemna nimic pentru mine.

Adesea citeam cu plăcere, pentru mângâiere sau angajare,
furtunoasele texte ale lui Isaia și calmele pagini ale lui Ioan;
Dar chiar și atunci când înfățișau lemnul stropit de sânge,
Iehova Tsidkenu nu însemna nimic pentru mine.

Ca lacrimile șiroidind pe obrazul fiicelor Sionului,
Am plâns când apele I-au copleșit sufletul;
Și totuși n-am crezut că păcatele mele au fost cele ce L-au țintuit pe cruce;
Iehova Tsidkenu tot nu însemna nimic pentru mine.

Când harul fără plată m-a trezit, prin lumina de sus,
Ororile legii m-au îngrozit și m-am temut de moarte;

Nici un adăpost n-am mai găsit în eul meu propriu –
Iehova Tsidkenu trebuie neapărat să-mi fie Mântuitor – mi-am zis.

Ororile mele au dispărut dintr-odată în fața acestui nume scump;
Vinovăția mea și teama ei le-a alungat, iar eu cu îndrăzneală m-am apropiat
Ca să sorb din izvorul dătător de viață,
oferit mie fără plată –
Iehova Tsidkenu îmi este acum totul!

Iehova Tsidkenu! Comoara inimii mele,
lauda buzelor mele,
Iehova Tsidkenu! Nici când nu voi mai fi pierdut!

În Tine voi birui, de-ar veni șuvoaiele sau departe de-aș merge –
Tu, ancora vieții mele, stâlpul care mă susține, platoșa și scutul meu!

Chiar prin valea umbrei morții de-ar fi să trec,
Spre acest nume îmi voi aținti privirile,
Și chiar de-ar fi să șovăi El îmi va fi pavăză,
Căci deși de-ale vieții valuri Domnul m-ar putea scuti,
Iehova Tsidkenu va rămâne de-a pururea cântarea buzelor mele, până la moarte.
–Robert Murray M'Cheyne

Dumnezeu va fi cunoscut drept Cel care a readus poporul în propria sa țară.

H. Profetie împotriva profetilor falși din Iuda (23:9-40)

23:9-22 Restul capitoului 23 este o solemnă condamnare a profetilor mincinoși, atât ai Israelului, cât și ai Ierusalimului. Aceștia din urmă au continuat să promită pacea, dar dacă ar fi ascultat de Cuvântul lui Dumnezeu, ar fi știut că judecata Sa era inevitabilă și că avea să continue până când aveau să se împlinească planurile divine. Acești profeti vorbeau fără să posede împuternicirea divină.

23:23-29 Dumnezeu omniprezent și atotștiutor îi demască pe profeti pentru visurile lor, care îi duceau pe oameni în rătăcire. Visele lor erau ca pleava, în comparație cu cuvântul lui Dumnezeu, care este ca și grâul hrănitor, dar și ca un foc și ca un ciocan.

23:30-32 Domnul li Se împotrivesc acestor profeti mincinoși. Yates îi descrie foarte adecvat:

Ei erau profesioniști care pretindeau că vorbesc cu autoritate divină, dar în realitate rosteau minciuni și înșelăciuni. Ieremia le aduce trei acuze. El spune că erau imorali, că nu-L cunoșteau pe Dumnezeu și că nu aveau nici un mesaj pentru popor. Erau nepăsători față de responsabilitățile sacre și au coborât ștacheta normelor morale ale poporului prin participarea lor activă în păcat. Cunoștințele lor despre Dumnezeu erau la un nivel foarte scăzut. Neînțelegând natura Lui

sfântă, ei credeau și predicau că nu era cu putință ca El să părăsească Israelul.²⁸

Dar acești profeti falși nu au existat doar atunci, ci sunt și azi printre noi.

23:33-40 Se pare că oamenii îl batjocoreau pe Ieremia, întrebând: „Care este povara (oracolul)²⁹ Domnului?” Profetul trebuia să le răspundă că ei înșiși sunt povara și că El se va descotorosi de ei. Dumnezeu le-a interzis să mai folosească termenul „povara” (oracolul) în semn de batjocură. Dacă se vor dovedi neascultători, El îi va pedepsi cu asprime.

V. PROFETII PRIVITOARE LA DIS-TRUGEREA IERUSALIMULUI ȘI LA CAPTIVITATEA BABILONIANĂ (cap. 24-29)

A. Semnul smochinelor (cap. 24)

24:1-7 Domnul i-a arătat lui Ieremia două coșuri cu smochine, puse înaintea templului. Unul din coșuri conținea smochine foarte bune iar celălalt avea smochine foarte rele.

Smochinele bune înfățișau exilații din Babilon, care aveau să fie readuși în patria lor, întrucât ei aveau să se întoarcă la Domnul cu inima întreagă.

24:8-10 Smochinele rele înfățișează oamenii rămași în țară după deportarea din timpul domniei lui Ieconia. Exilații vor fi readuși în patrie, dar ceilalți vor fi împrăștiați și nimiciți de sabie, foamete și ciumă.

B. Precizarea celor șaptezeci de ani de captivitate babiloniană (25:1-11)

Ieremia îi avertizase pe toți locuitorii Iudei timp de douăzeci și trei de ani; tot așa și alți oameni ai lui Dumnezeu i-au chemat fără încetare la pocăință. Dar pentru că ei au refuzat să asculte, acum aveau să fie duși în robie la Babilon de către robul lui Dumnezeu, Nebucadnețar, unde aveau să rămână timp de șaptezeci de ani.

Motivul pentru care captivitatea a durat șaptezeci de ani, termen care le-a fost comunicat evreilor dinainte de către Dumnezeu, nu este prezentat în 2 Cronici 36:20, 21:

Iar pe cei ce au scăpat de sabie i-a dus

în Babilon, unde aceștia au devenit slujitorii lui și ai fiilor lui până în timpul domniei regatului Persiei, pentru ca să fie împlinit cuvântul Domnului rostit prin gura lui Ieremia, până când țara se va fi bucurat de sabbatele ei. Cât timp a zăcut devastată, a ținut sabbatul, până la împlinirea celor șaptezeci de ani.

Levitic 25:3-5 ne învață că țara trebuia să rămână necultivată tot la al șaptelea an. Oamenii evident nu respectaseră această lege.

C. Stăpânii babilonieni vor fi judecați la rândul lor (25:12-38)

25:12-29 Speranța unei reveniri imediate a fost, prin urmare, o minciună. După șaptezeci de ani, Dumnezeu avea să-Și îndrepte mânia asupra caldeenilor (babilonienilor). Sub simbolul unui pahar de vin, lui Ieremia i se spune să rostească furia lui Dumnezeu asupra lui Iuda și a altor națiuni ce urmează a fi zdrobite de Nebucadnețar și, în cele din urmă, asupra lui Nebucadnețar însuși (regele Șisacului). Prin această rostire profetică, Ieremia a avut sarcina de a le spune acestor națiuni că *trebuie* să bea... paharul mâniei lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu pedepsește mai întâi Ierusalimul, să nu se aștepte națiunile să scape de pedeapsă.

25:30-38 Versetele acestea amplifică teroarea paharului mâniei cumplite a lui Dumnezeu, prin recurgerea la termeni adecvați pentru exprimarea acestei mâni, cum ar fi **va răci... va striga... vuiet**. Liderii turmei evreilor se vor boci din pricina faptului că Domnul a prădat pășunea lor.

D. Avertismentele date de Ieremia poporului (cap. 26)

26:1-11 Lui Ieremia i se spune să stea în curtea templului și să-i avertizeze pe oameni că dacă nu se vor pocăi, Domnul va părăsi templul, cum părăsise și Șilo. (Observați că *promisiunile condiționate* („câinței”) din partea lui Dumnezeu, în cazul în care omul nu îndeplinește condițiile cerute [versetul 3]. Dar Dumnezeu nu „Se căiește”, adică nu Se schimbă în privința *promisiunilor Sale necondiționate*.)

Preoții și profeții falși, împreună cu oamenii de rând s-au umplut de furie împotriva și profetului, începând să-l amenințe.

26:12-19 Neînfricat, Ieremia repetă mesajul. Apoi prinții și tot poporul îl apără, iar bătrânii îi amintesc gloatei că Mica profețise cu îndrăzneală în zilele unui rege bun și nu fusese omorât.

26:20-24 Versetele acestea ar putea fi argumentul prezentat de opoziție sau ar putea fi pur și simplu consemnarea faptului că Iehoiachim a ordonat executarea unui profet numit Uriia, care a profețit aceleași lucruri ca și Ieremia. Dar Ahicam fiul lui Șafan reușește să-l izbăvească pe Ieremia de la moarte.

E. Semnul jugului (cap. 27)

27:1-11 Profeția aceasta este plasată în timpul lui Iehoiachim (v. 1), dar restul capitoului arată că a avut loc în timpul domniei lui Zedechia. Explicația unora ar fi că am avea de a face cu o greșeală de copiere. Ambasadorii a cinci regi dintre Neamuri veniseră la Ierusalim, probabil cu scopul de a încheia o alianță împotriva Babilonului. Acestora li se spune, prin intermediul pildei legăturilor și jugurilor, că jugul Babilonului va fi peste ei până când Babilonul va fi cucerit de Medo-Persia și că dacă nu se vor supune jugului, vor fi nimiciti – asta în pofida spuselor profeților falși din aceste națiuni.

27:12-22 Nota lui Ryrrie privitoare la o datină din străbuni, aplicată la templul evreiesc, va fi în măsură să aducă lămuriri acestui pasaj:

De obicei un cuceritor lua idolii unui popor cucerit și-i plasa în templul propriului său dumnezeu. Întrucât iudaismul a fost o religie lipsită de icoane, au fost luate vasele din templu.³⁰

Zedechia este rugat de Ieremia să se supună babilonienilor și să nu-i creadă pe profeții mincinoși care preziceau că vasele casei Domnului vor fi în curând readuse casei Babilon. Ieremia a sugerat ca profeții să-și dovedească autoritatea rugându-L pe Dumnezeu să prevină transportarea vaselor din Ierusalim la Babilon. Dar în zadar va fi orice efort. Vasele vor fi duse în

Babilon, unde vor rămâne până la sfârșitul captivității – respectiv șaptezeci de ani.

F. Profeția falsă a lui Hanania și moartea acestuia (cap. 28)

28:1-9 Hanania fiul profetului Azur face prezicerea falsă potrivit căreia captivitatea babiloneană va lua sfârșit în timp de doi ani. Ieremia răspunde că bine ar fi să fie așa, lăsând însă să se înțeleagă că profeția lui Azur nu se va împlini. Profeții adevărați preziceau cu toții fără deosebire că peste Iuda se va abate o nenorocire, în timp ce profeții falși preziceau că va urma o perioadă de pace.

28:10-17 Hanania a sfărâmat jugul de lemn ce fusese pe grumazul lui Ieremia, și a făcut o profeție mincinoasă. Ieremia a plecat apoi din acel loc (v. 11). Kelly îl elogiază pe profet pentru puterea sa de stăpânire:

Slujitorul Domnului nu se ceartă. Același om, Ieremia, ce fusese ca un zid de neclintit, care se împotrivise regilor și profeților și preoților față în față, refuză acum să se certe cu profetul Hanania.

Motivul pentru care se poartă așa este simplu. Ieremia a mustrat și a avertizat, câtă vreme mai era nădejde de pocăință sau cât timp harul îndelung răbdător o cerea, dar din clipa în care nu mai funcționa nici o conștiință trează, când nici nu se mai prefăceau că cinstesc numele Domnului, Ieremia își vede de drum, lăsându-L pe Dumnezeu să judece între profet și profet. Dacă Ieremia era un profet autentic, în mod necesar Hanania era un profet fals.³¹

Dar Dumnezeu va pune un jug de fier peste națiuni ca să slujească regelui Nebucadnetar al Babilonului. Hanania este înfierat ca un profet mincinos și i se comunică că va muri chiar în anul acela. Și într-adevăr așa a fost: el a murit peste două luni (cf. v. 1, luna a cincea și v. 17 luna a șaptea).

G. Mesajul lui Ieremia către captivii evrei din Babilon (cap. 29)

29:1-9 Aceasta e scrisoarea pe care Ieremia... a trimis-o captivilor din Babilon, prin care îi sfătuia să se pregătească să stea acolo vreme îndelungată și-i avertiza să nu asculte de profeții falși și de cei ce se ocu-

pau cu ghicitul.

29:10-14 Domnul promite că robia babiloneană se va sfârși după șaptezeci de ani și că poporul se va întoarce în patrie.

Versetul 13 este o încurajare către toți cei ce L-au căutat pe Domnul, uneori fără să reușească, în aparență, să-L găsească:

Cuvântul lui Dumnezeu către poporul Său în vremea lui Ieremia este și astăzi același cuvânt sigur al Său pentru oamenii care au păcăluit și au pierdut legătura cu Cel Nemărginit. Nici un gest mecanic, nici o manifestare de formă a interesului pentru El nu poate să ne asigure această comoară neprețuită, mai de preț decât tot aurul din lume. El este întotdeauna la dispoziția noastră, tânjind de dor ca toți oamenii să privească spre El și să trăiască. Brațele Lui sunt deschise totdeauna, invitându-i cu dragoste pe toți cei ce sunt dispuși să se întorcă la El. Dar tot atât de adevărat este și faptul că cine caută trebuie să caute cu tot dinadinsul, să-și dea toate silințele. Cel ce ajunge să-și dea seama de cât de mult are nevoie de Dumnezeu, că numai darul Lui îl poate mulțumi pe deplin și, prin urmare, pornește în căutarea Lui, va putea fi asigurat de biruință dacă va căuta cu toată inima. Curățirea, pacea, bucuria, biruința vor fi ale sale, ca dar din mâna lui Dumnezeu, Cel care Își găsește desfătarea în a le spune copiilor Săi: „Bine ați venit acasă!”³²

29:15-32 Contrar celor spuse de profeții falși din Babilon, regele și oamenii rămași în Ierusalim aveau să sufere de sabie, foamete și ciumă, pentru refuzul lor de a asculta de cuvintele lui Dumnezeu. Se vestește pierzarea asupra a doi profeți mincinoși, Ahab fiul lui Colaia, și Zedechia fiul lui Maaseia, și asupra altuia numit Șemaia Nehelamitul, care a scris scrisori prin care l-a mutat pe preotul de la Ierusalim pentru că nu și-a făcut datoria și nu l-a aruncat pe Ieremia în temniță. Preotul Țefania i-a citit lui Ieremia această scrisoare. Acesta din urmă a profețit atunci că familia lui Șemaia va fi nimicită și că el nu va apuca să vadă sfârșitul captivității babiloniene.

VI. PROFETII PRIVITOARE LA RESTAURARE (cap. 30-33)

Capitolele 30-33 conțin mesaje de

nădejde și izbăvire, constituind un punct luminos în această carte plină de judecățile lui Dumnezeu. Clyde T. Francisco le-a caracterizat după cum urmează:

N-au fost scrise pasaje mai mișcătoare decât cele găsite în această secțiune din Ieremia. Deși majoritatea mesajelor sale s-au referit la judecată și condamnare, când a avut visul privitor la viitor, profetul a putut, în sfârșit, să predice așa cum fi dădea ghes inima. Și astfel și-a vărsat toată inima în aceste predicii.³³

Revenirea din captivitate a fost doar împlinirea parțială a acestor capitole. Mesajul vestit în ele ne îndreaptă privirile spre vremurile din urmă și spre restaurația finală.

Este o secțiune foarte importantă, întrucât conține faimosul pasaj despre noul legământ, ce prezice trezirea națiunii Israel. Aceasta poate avea loc doar după „vremea necazului lui Iacob” (Marea Strămtorare) din 30:4-17. Dumnezeu Își ține legământul, contrar părerilor unora. Lui Ieremia i se spune să cumpere un ogor, prin care să demonstreze certitudinea restaurației.

A. Captivii vor fi adunați iarăși (cap. 30)

30:1-11 Atât Israelul, cât și Iuda vor fi strânse iarăși la un loc. Mai întâi va veni vremea necazului lui Iacob (Marea Strămtorare), apoi Dumnezeu va frânge puterea Neamurilor pe care o exercitaseră acestea asupra poporului Său. Promisiunea că Dumnezeu li-l va ridica pe David regele lor este interpretată în general ca referindu-se la Domnul Isus, sămânța lui David. Dar unii o interpretează în sensul că s-ar referi la David cel din Vechiul Testament, care ar urma să învie din morți.

30:12-17 Deși suferințele națiunii par în prezent (adică pe vremea lui Ieremia, n.tr.) incurabile, Dumnezeu le va vindeca israeliților rănile și-i va prăda pe dușmanii lor.

30:18-24 Versetele acestea descriu condițiile idilice ce vor domni în timpul Mileniului. Ultimele două versete ale capi-

tolului descriu judecata lui Dumnezeu asupra celor răi, care va precede binecuvântarea Sa asupra Israelului, cum reiese din capitolul următor.

B. Țara va fi restaurată (31:1-30)

31:1-20 În cuvinte pline de tandrețe, Domnul promite că va restaura Israelul, adică cele zece triburi din nord; oamenii se vor întoarce din toate colțurile lumii; vor fi plini de cântece, în loc de jale. **Rahela își plânge fiii** – o expresie figurată prin care se semnifică durerea exilaților. Toată durerea aceasta se va sfârși când Israel se va pocăi și va fi iertat de Dumnezeu. Matei citează versetul 15 în legătură cu masacrarea pruncilor de către Irod (Mat. 2:18). Iată ce spune Kelly pe această temă:

Ce frumos este să vedem că Duhul Sfânt... aplică la acel eveniment pasajul privitor la durere, dar nu cel privitor la bucurie... El nu S-a referit decât la ceea ce s-a împlinit. Mare era durerea în acele clipe, chiar în locul nașterii monarhiei. Domnea un zbcium sfâșietor tocmai în locul unde ar fi trebuit să se audă strigăte de bucurie. Nașterea lui Mesia ar fi trebuit să fie semnalul pentru ca în toată țara Israelului, cu mic cu mare, să izbucnească toți în osanale de bucurie. Și așa ar fi fost, dacă ar fi existat credință în Dumnezeu și în făgăduința Sa, dar n-a existat! Mai mult, întrucât poporul era într-o stare de rușinoasă necredință, pe tronul țării se afla un uzurpator edomit. Prin urmare în țară a domnit violența și înșelăciunea iar Rahela și-a plâns copiii și n-a putut fi mângâiată, deoarece aceștia nu mai erau. Așadar Duhul Sfânt a aplicat prima parte a profeției, dar S-a oprit în acel punct.³⁴

31:21, 22 Israelul pocăit se va întoarce pe drumuri marcate cu semne rutiere și borne. Zilele necredincioșiei sale se vor fi terminat, întrucât Domnul a realizat ceva nou – o femeie va îmbrățișa un bărbat. Femeia de aici este Israelul iar bărbatul este Iehova. „Precizarea,” scrie Williams, „este că fecioara Israel va înceta să umble «încolo și-ncoace, alegând după idoli», căutându-L, în schimb, și alipindu-se de Emanuel.”³⁵

Kelly, un cucernic învățat de o mare

puritate a învățăturilor, explică de ce interpretarea atât de răspândită a părții a doua a versetului 22 nu este cea valabilă:

S-a încetățenit obiceiul printre Părinți, precum și printre cei divini.... să se aplice pasajul acesta la nașterea Domnului din Fecioara Maria, dar profeția nu conține nici cea mai mică referire la ea. O femeie ce îmbrățișează un bărbat nu e totuna cu Fecioara ce îmbrățișează și dă naștere unui fiu. Îmbrățișarea unui bărbat nu are absolut nici o legătură cu nașterea unui copil.³⁶

31:23-30 Iuda va fi și ea restaurată iar cetățile ei vor fi rezidite. În acest punct, Jeremia s-a trezit din somnul său plăcut. Atât Iuda, cât și Israelul vor fi din nou populate. Oamenii vor fi pedepsiți pentru propria lor fărădelege, nu pentru păcatul părinților lor.

C. Dezvăluirea noului legământ (31:31-40)

Vor veni zilele când Dumnezeu va încheia un legământ nou cu... Israel și cu... Iuda, nu ca legea, ci un legământ al harului. Oamenilor li se va dărua o nouă natură morală, iar cunoștința Domnului va fi universală (Vezi Ev. 8:8-13; 10:15-17).

Dumnezeu a încheiat noul legământ în principal cu Israel și cu Iuda (v. 31). Spre deosebire de legea lui Moise, a fost un legământ necondiționat. A subliniat ce va face Dumnezeu, nu ce trebuie să facă omul; observați de câte ori apar cuvintele „Eu voi” în versetele 33 și 34. Isus este Mediatorul (Mijlocitorul) noului legământ, pentru că prin El sunt asigurate binecuvântările acestui legământ (Ev. 9:15). Legământul a fost ratificat prin sângele Său (Luca 22:20). El nu va intra în vigoare pentru Israel ca națiune decât la a Doua Venire a lui Cristos. Între timp însă credincioșii individuali se bucură de unele din beneficiile sale, de pildă, de faptul că motivația ascultării este harul, nu legea; apoi Dumnezeu este Dumnezeul lor iar ei sunt oamenii Săi; Dumnezeu nu-și mai amintește de păcatele și fărădelegile lor. Cunoștința universală a Domnului (v. 34a) urmează să se împlinească în timpul Mileniului.

Cei care ar dori să șteargă Israelul de pe fața pământului ar face bine să învețe versetele 35 și 36. Israelul ar înceta să fie o națiune doar atunci când legile soarelui, lunii, stelelor și ale mării ar înceta înaintea lui Dumnezeu. Ierusalimul va fi rezidit în viitor iar zonele în prezent necurate vor fi „sfinite pentru Domnul.“ („închinare Domnului“, în versiunea română, n.tr.)

D. Rezidirea cetății (cap. 32)

32:1-5 Babilonienii începuseră între timp asediul asupra cetății. Zedechia îl aruncase pe Ieremia în închisoare... în curtea închisorii pentru faptul că a prezis succesul babilonienilor. În versetul 4 găsim una din cele trei profeții rostite cu privire la Zedechia. Aici se spune că va vedea pe regele Babilonului față în față. În Ezechiel 12:13 citim că nu va vedea Babilonul și că va muri în Babilon. Iată cum s-au împlinit aceste profeții aparent contradictorii: Nebucadnețar i-a scos lui Zedechia ochii la Ribla, în ținutul Hamat (2 Regi 25:7). Apoi Zedechia a fost dus în Babilon, dar nu a văzut Babilonul, deoarece îi fuseseră scoși ochii, și a murit acolo.

32:6-25 Dând dovadă de ascultare față de Domnul, profetul a cumpărat ogorul vărului său Hanamel... din Anatot cu șaptesprezece sicli de argint. (Hanamel se prezentase la el cu această ofertă.) Aceasta a fost asigurarea dată poporului că Dumnezeu îi va readuce în patrie din Babilon. Ambele titluri de proprietate au fost date în grija lui Baruc, spre a fi păstrate de acesta în vase de lut. Văzând cum babilonienii asediază Ierusalimul, Ieremia se va fi întrebat de ce i-a spus Dumnezeu să cumpere ogorul din Anatot.

32:26-44 Răspunsul Domnului către Ieremia este clasic: „Iată, Eu sunt Domnul, Dumnezeul oricărei făpturi. Este ceva prea greu pentru Mine?“

Mântuitorul poate rezolva orice problemă, Ițele încurcate ale vieții le poate descurca. Nimic nu e prea greu pentru Isus; Nu e nici un lucru pe care să nu-L poată face El.

– Autor necunoscut

Deși Dumnezeu va distruge Ierusalimul

pentru idolatria oamenilor, totuși mai târziu El îi va aduna pe ai Săi și-i va binecuvânta nespun de mult. Din nou se vor cumpăra și vinde proprietăți iar titlul de proprietate asupra ogorului din Anatot va fi valabil și în acea zi viitoare.

E. Recunoașterea legământului (cap. 33)

33:1-16 Pe când Ieremia încă se mai afla în curtea închisorii, Domnul i-a dăruit alte făgăduințe pline de speranță pentru restaurarea Israelului și a Iudei – țara va fi repopulată cu oameni plini de bucurie; munții vor fi plini de turme; și bucuria supremă va consta în faptul că Mesia, „**Vlăstarul de neprihănire**“ descins din David, va veni. **Ierusalimul... se va numi DOMNUL NEPRIHĂNIREA NOASTRĂ.** Iehova dăruiește numele Său Israelului restaurat, după cum un bărbat îi dăruiește miresei sale numele și după cum face Cristos cu biserica (1 Cor. 12:12).

33:17-26 Promisiunea lui Dumnezeu privitoare la perpetuarea dinastiei davidice și la preoția levitică este la fel de nestrămutată ca legământul lui Dumnezeu cu zia și noaptea. Unii din oameni îi acuzau pe Dumnezeu că Și-ar fi părăsit și uitat cele două case – Israel și Iuda și că astfel i-ar fi disprețuit pe iudei ca fiind niște lepădați, că ar fi ca unii ce au încetat să mai existe ca popor. Domnul răspunde că legământul Său cu poporul Său este tot atât de nestrămutat ca înseși legile naturii. Descendenții lui David vor fi tot atât de nenumărați precum oștirea cerului și nisipul mării.

VII. SECȚIUNEA ISTORICĂ (cap. 34-35)

A. Căderea lui Iuda și a Ierusalimului (cap. 34-39)

1. Prezicerea captivității lui Zedechia (cap. 34)

34:1-7 Pe când babilonienii asediau Ierusalimul, lui Ieremia i s-a poruncit să-i spună regelui Zedechia că va fi dus în exil și că va muri în Babilon, deși... nu de sabie.

34:8-22 La un moment dat, în timpul luptelor, **Regele Zedechia** i-a determinat pe oameni să se învoiască să-i elibereze pe

toți sclavii evrei, probabil cu gândul ca aceștia să poată contribui la apărarea cetății. Ulterior, când dușmanul s-a retras un timp, sub presiunea armatei egiptene (37:1-10), oamenii i-au readus însă pe acești sclavi eliberați la starea de robie! Și astfel ei au profanat numele lui Dumnezeu prin faptul că și-au călcat promisiunea ce au făcut-o înaintea Lui. Prin urmare, Dumnezeu a decretat ca ei să cunoască „**libertatea**“ **sabiei... ciuemei și foametei**. Cei ce ratificaseră **legământul** de a-i elibera pe sclavi (v. 15) prin jertfirea unui **miel** în zona templului, după care și-au călcat legământul, vor fi dați pe mâna dușmanilor pentru a fi măcelăriți de aceștia. **Zedechia... și prinții săi** vor fi duși în captivitate. Babilonienii vor reveni și vor arde cetatea cu foc.

2. Răsplătirea ascultării rehabiților (cap. 35)

35:1-11 Ieremia a ascultat de Domnul, invitându-i pe reabiți în casa Domnului și oferindu-le să bea vin. Reabiții au refuzat politic să bea, din pricina instrucțiunilor pe care tatăl lor li le dăduse. De asemenea, ei au refuzat să clădească o casă, să semeie sămânță, să sădească o vie sau să posede vie. (Ei fuseseră obligați să locuiască în Ierusalim datorită caldeenilor ce înaintau.) Și astfel ei și-au păstrat caracterul de pelerini. Ce exemplu demn de urmat!

35:12-19 În contrast izbitor cu ei erau oamenii din Iuda, care nu au ascultat de Dumnezeu, drept pentru care aveau să fie pedepsiți. Reabiții aveau să fie răsplătiți prin faptul că întotdeauna urmau să aibă un om care să stea înaintea lui Dumnezeu. Reabiții au fost numiți așa după Rehab, al cărui fiu Ionadab a fost plin de râvnă în ajutorul dat lui Iehu la extirparea închinării la Baal în regatul de nord în anul 841 î.Cr. Erau un trib nomadic descins din cheniți (1 Cro. 2:55), care se alipiseră de Iuda și continuaseră să fie asociați cu iudeii, deși nu s-au identificat cu modul lor de viață (*Daily Notes of the Scripture Union*).

Unii sunt de părere că reabiții au fost asimilați de tribul lui Levi și că astfel se împlinesc profeția lui Dumnezeu. Deși nu putem să-i identificăm pe reabiți în

prezent, credem că identitatea lor va fi dezvăluită în timpul Mileniului.

3. Regele Iehoiachim arde sulul lui Ieremia (cap. 36)

36:1-10 În al patrulea an al lui Iehoiachim, Domnul i-a poruncit lui Ieremia să redacteze toate profețiile pe care le-a transmis; acestea i-au fost dictate lui Baruc și citite de acesta în public în templu, după un an. Nu ni se dă nici o explicație cu privire la motivul pentru care Ieremia a fost împiedicat să se deplaseze el însuși la templu. Se știe că în acest timp nu era întemnițat, dar, desigur, continua să se afle sub urmărire.

36:11-19 Când Micaia a auzit profețiile, le-a raportat imediat prinților. La rândul lor, aceștia au cerut să le fie adus Baruc, pe care l-au rugat să le citească profețiile. Apoi i-au spus lui Baruc, ca atât el, cât și Ieremia să se ducă și să se ascundă și să nu știe nimeni unde se află.

36:20-26 Când prinții i-au raportat regelui (Iehoiachim) chestiunea, la curtea regală, acesta a cerut să-i fie adus sulul. Apoi, în timp ce Iehudi îi citea, regele a tăiat porțiuni din sul (adică din Cuvântul lui Dumnezeu) și le-a aruncat în foc, aceasta fiind o imagine plastică a ceea ce fac, de atunci încolo, liberalii și raționaliștii cu Cuvântul lui Dumnezeu! În cele din urmă, tot sulul a fost mistuit, deși nu fără ca mai înainte cei trei prinți să fi protestat împotriva faptei regelui. Regele i-a căutat pe Baruc și pe Ieremia, dar Domnul i-a ascuns.

36:27-32 După ce regele a ars sulul, Ieremia a redactat din nou profețiile, adăugând o secțiune foarte adecvată despre groaznică pierzare a lui Iehoiachim! Faptul că Iehoiachim a fost fiul lui Iehoiachim și succesorul său (2 Regi 24:6) pare să invalideze blestemul din versetul 30a. Explicația oferită de obicei este că Iehoiachim a domnit doar trei luni, timp insuficient pentru a avea vreo semnificație.

4. Ieremia întemnițat și interogată de Zedechia (cap. 37, 38)

37:1-10 Deși Regele Zedechia, domnitorul vasal lui Nebucadnețar, nu a luat

seama la cuvintele lui Ieremia, totuși l-a rugat pe profet să se roage... pentru el și pentru urmașii săi. Când armata egipteană a venit să dea ajutor regatului Iuda, caldeeni (babilonienii) au părăsit Ierusalimul, pentru a respinge acest atac. Ieremia i-a trimis vorbă lui Zedechia că babilonienii vor reveni pentru a distruge Ierusalimul. Chiar dacă Zedechia ar reuși să reducă armata caldeenilor la o mână de oameni răniți, aceștia tot ar fi în stare să incendieze cetatea.

37:11-21 Pe când Ieremia părăsea Ierusalimul, având o problemă personală de rezolvat, a fost arestat și încarcerat sub acuzația de dezertare. După multe zile, Zedechia a cerut să-i fie adus ca să audă ce avea Domnul de spus. Plin de curaj, Ieremia a vestit că babilonienii vor captura cetatea și pe rege. Apoi a cerut să fie eliberat din închisoare, cererea fiindu-i acordată. Și a fost dat în grija celor din curtea închisorii.

38:1-13 Ieremia a fost aruncat într-o carceră plină cu mâl, pentru că a sfătuit locuitorii să părăsească cetatea și să se predea babilonienilor. Zedechia și-a exprimat pe față slăbiciunea, recunoscând că nu poate zădărnici voința prinților, nefiind în stare să-l ocrotească pe profet. Un etiopian a reușit să-l scoată din groapă cu frânghii și cu haine vechi și cărpe, readucându-l în curtea închisorii.

38:14-20 Când Regele Zedechia i-a solicitat lui Ieremia sfaturi, promițându-i imunitate, i s-a spus să se predea în mâna invadatorilor, fiind asigurat că evreii care trecuseră deja de partea inamicului nu-l vor maltrata.

38:21-23 Dacă Zedechia va refuza să treacă de partea invadatorilor, femeile de la palat îl vor batjocori în prezența răpitorilor babilonieni, amintindu-i cum fusese înșelat de prietenii săi intimi și părăsit de aceștia. De asemenea soțiile și copiii regelui, împreună cu el însuși, vor fi duși în robie de către invadatori, iar Ierusalimul va fi ars.

38:24-28 Zedechia l-a rugat pe Ieremia să nu spună ce s-a discutat, ci să zică doar că el este cel ce a cerut să nu fie încarcerat din nou. Într-adevăr prinții au venit să întrebe, dar Ieremia le-a răspuns așa cum

fusese rugat de Zedechia. Evident se ridică în acest punct o chestiune de ordin etic în legătură cu răspunsul lui Ieremia. A spus acesta adevărul, o jumătate de adevăr sau un neadevăr total? Ceea ce a spus el a fost probabil adevărat, dar el nu s-a simțit obligat să le spună tot ce știa. **Ieremia a rămas în curtea închisorii până la căderea Ierusalimului.**

5. Căderea Ierusalimului (cap. 39)

39:1-10 Când Ierusalimul a fost cucerit de babilonieni (586 î.Cr.), Zedechia, împreună cu fiii săi și cu războinicii săi au încercat să fugă, dar au fost prinși și duși la Ribla. Fiii regelui au fost uciși, regelui i s-au scos ochii iar el însuși a fost dus în captivitate. Cetatea a fost distrusă, în țară rămânând doar oamenii săraci.

39:11-14 Nebucadnețar, regele Babilonului, a emis o serie de instrucțiuni, prin Nebuzaradan, căpitanul gărzii, ca Ieremia să fie tratat omenos. Astfel profetul a fost eliberat din curtea închisorii și dat în grija lui Ghedalia.

39:15-18 Lui Ebed-Melech,³⁷ eunucul etiopian, Domnul îi făgăduise că va fi în siguranță. Pesemne cu acest prilej el a obținut eliberarea. Cronologic versetele 15-18 urmează versetului 38:13.

B. Evenimentele petrecute în Iuda după căderea Ierusalimului (cap. 40-42)

1. Ieremia locuiește la guvernatorul Ghedalia (cap. 40)

40:1-6 Când Nebuzaradan, căpitanul caldeean al găzii i-a dat lui Ieremia prilejul să aleagă dacă să se ducă în Babilon sau să rămână în țară sub domnia lui Ghedalia, el a șovăit. Observând nehotărârea sa, căpitanul l-a trimis înapoi la Ghedalia și i-a dat rațiile, precum și un dar pentru drum. Folosirea de către căpitan a numelui: „**Domnul Dumnezeuul tău**“ a fost probabil rezultatul familiarizării sale cu vocabularul ebraic, sau poate a fost rostit de el sub dictare divină.

40:7-10 Apoi când toți căpitanii armatelor care erau pe câmpuri au auzit că Ghedalia fusese pus responsabil peste unii dintre supraviețuitorii, au venit la el la Mițpa, ce devenise între timp capitala

provinciei babiloniene Iuda. El i-a sfătuit să se supună domniei caldeene și să-și reia munca obișnuită, urmând ca el să-i reprezinte în fața caldeenilor.

40:11-16 Alți refugiați evrei s-au întors la Ghedalia, venind din Moab, Amon, Edom și din alte țări, reluându-și activitățile normale. Iohanen și alții l-au avertizat pe Ghedalia că Ișmael a primit din partea lui Maalis, regele amoniților, sarcina de a-l asasina, ba chiar s-au oferit să-l ucidă pe Ișmael în taină. Din nefericire pentru el, Ghedalia s-a mulțumit să-l acuze pe Iohanen că răstălmăcește intențiile lui Ișmael.

2. Asasinarea guvernatorului Ghedalia (cap. 41)

41:1-9 Ișmael și zece din oamenii săi l-au lovit pe Ghedalia și pe însoțitorii săi, poate pentru că nu au fost de acord cu negocierile purtate de acesta cu babilonienii sau poate pentru că doreau să ajungă ei la conducere, întrucât Ișmael se trăgea din familia regală. Ișmael, prefăcându-se că deplânge ce s-a întâmplat, a mai ucis șaptezeci de îndoliați ce veneau din Sihem să se închine la locul templului distrus, după care a aruncat trupurile neînsufleteite ale acestora într-o groapă. Dar i-a cruțat pe zece dintre ei, care adunaseră provizii de alimente, pe care le-au predat în schimbul vieții lor.

41:10-18 Alții, inclusiv fiicele regelui, ce fuseseră duși în captivitate, au fost salvați de Iohanen și de luptătorii acestuia și au fugit în Betleem, intenționând să fugă de acolo în Egipt, temându-se de represaliile caldeenilor. Ișmael și opt din oamenii săi au reușit să fugă în Amon.

3. Dumnezeu interzice fuga în Egipt (cap. 42)

42:1-6 Plini de frică, Iohanen și cei ce-l însoțeau l-au rugat pe Ieremia să aflu de la Domnul ce trebuie să facă. Când profetul s-a învoit, ei au promis că vor asculta, indiferent ce călăuzire vor primi.

42:7-22 Răspunsul a sosit după zece zile: Nu fugiți în Egipt, ci rămâneți în țară. Dacă veți rămâne, Dumnezeu vă va da propășire. Dar dacă veți fugi, toate primejdiile de care v-ați temut în Iuda vă vor ajunge din urmă în Egipt. Dar se pare că

oamenii deja se hotărâseră să fugă în Egipt, așa că Ieremia le-a spus fără înconjur că vor avea parte de nenorociri acolo.

Și creștinii din vremea noastră procedează uneori la fel: Îl roagă pe Dumnezeu să le dea călăuzire – și de multe ori solicită sfatul părinților, al învățătorilor de la Școala Duminicală, al presbiterilor, al pastorilor și al altor persoane – deși ei deja s-au hotărât ce vor face. Din nefericire toate aceste eforturi de a obține sfaturi nu sunt decât o operație cosmetică fără profunzime.

C. Ieremia împreună cu rămășița – în Egipt (cap. 43, 44)

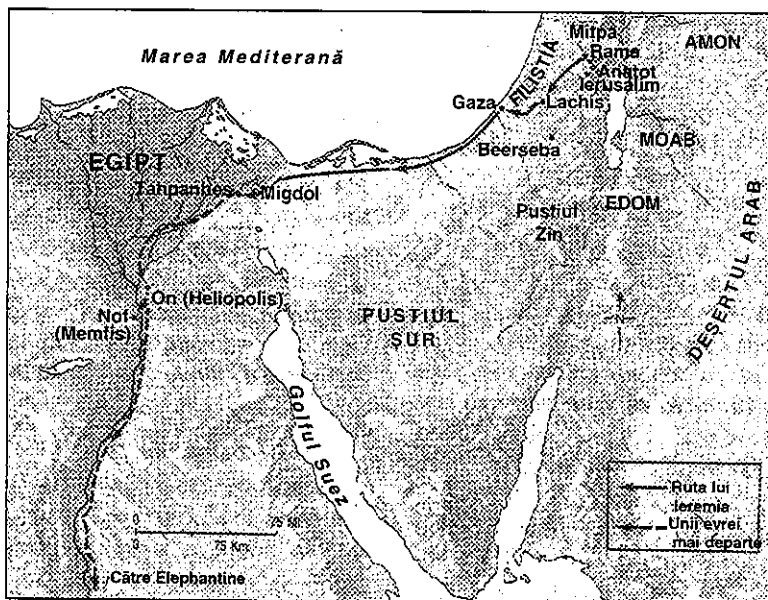
43:1-7 Acuzându-l pe Ieremia de a fi mințit și de a fi fost indus în eroare de Baruc, Iohanen i-a luat pe toți oamenii, împreună cu Ieremia și cu Baruc, și a plecat în țara Egiptului.

43:8-13 În Tahpanes, în Egipt, Domnul i-a poruncit lui Ieremia să ascundă niște pietre mari... în lutul cuptorului de cărămizi de la intrarea în palatul lui Faraon. Apoi a prezis că Nebucadnețar va invadea Egiptul și-și va așeza tronul deasupra pietrelor ascunse. Cei ce nu vor muri de foamete, ciumă sau sabie vor fi duși în captivitate. Dumnezeii Egiptului vor fi nimiciți în foc.

44:1-14 Capitolul 44 este ultima consemnare pe care o avem despre Ieremia în Egipt. Se presupune că el a murit acolo.

Ieremia le-a reamintit concetățenilor săi că toată această calamitate a venit din pricina idolatriei. Și cu toate acestea ei continuau să se închine la dumnezeii falși din Egipt. În consecință, ei vor fi distruși cu desăvârșire. Nici unul nu se va întoarce în Iuda, decât vreo câțiva refugiați.

44:15-30 Dar oamenii au refuzat să asculte de Ieremia, susținând că propășeau mai mult când slujeau reginei cerului. Atât bărbații erau implicați în această închinare falsă, cât și femeile. Din nou profetul le-a spus că idolatria a fost cauza necazurilor lor și că, prin păcatul lor, și-au pierdut dreptul de a chema **Numele Domnului**. Ce judecată groaznică! Ei aveau să fie pedepsiți cumplit iar **regele Egiptului** în care s-au încrezut avea să fie răsturnat.

Călătoria lui Ieremia în Egipt

D. Mesajul Domnului către Baruc (cap. 45)

Capitolul acesta a fost scris în timpul domniei lui Iehoiachim și astfel, cronologic, precede capitolul 44. Poate că locul său ar fi după 36:1-8. Este un mesaj de mângâiere pentru **Baruc**, ce era evident descurajat din pricina judecăților cu care era amenințată Iuda. Poate că era de asemenea frustrat că aspirațiile sale de a ocupa o funcție mai înaltă nu s-au împlinit. Dumnezeu are dreptul de a zidi și de a dărâma. Baruc nu trebuia să umble după lucruri mari pentru el însuși sau pentru Iuda, ci să se mulțumească cu faptul că va scăpa cu viață și să aducă la îndeplinire toate sarcinile ce i se vor încredința, indiferent cât de umile ar fi acestea. Kelly comentează:

Marea lecție pentru Baruc a constatat în faptul că, într-o zi a judecății, se cuvine ca un sfânt și un slujitor al lui Dumnezeu să fie lipsit de ambiții personale, de încercarea de a-și satisface eul propriu... Starea smerită a minții i se potrivește întotdeauna sfântului, dar în ziua cea rea, este singura lui siguranță. Smerenia este întotdeauna poziția corectă pe care trebuie s-o adoptăm pe plan moral, dar mai este și singurul lucru care te păzește de judecată.

Mă refer acum nu la judecata finală a lui Dumnezeu, ci la cea care este dusă la îndeplinire în lumea aceasta. Acum mi se pare limpede că Baruc nu-și însușise această lecție. Prin urmare, acum a trebuit să învețe această lecție. Aceasta a fost cuvântul pe care i l-a adresat profetul anterior – în al patrulea an al lui Iehoiachim.³⁸

VIII. PROFETII ÎMPOTRIVA NAȚIUNILOR NEEVREIEȘTI (cap. 46-51)

În această secțiune Ieremia transmite mesaje referitoare la nimicire și judecată – în termeni poetici, de mare frumusețe. El profetește împotriva a nouă națiuni: Egiptul, Filistia, Moabul, Amonul, Edomul, Damascul, Arabia (Chedar și Hazor), Elamul și Babilonul. Națiunile sunt enumerate în ordine geografică, adică de la est la vest. Locul acestor profetii ar fi după 25:13. Ele au fost împlinite după nimicirea Ierusalimului. Babilonul va fi distrus și pustiit, în timp ce Israelul va fi răscumpărat. Profetia despre Babilon este probabil deja împlinită, deși unii învățați întrevăd o rezidire³⁹ și răsturnare ulterioară a acestuia. Preluarea puterii de către Mezi este abordată în 51:1-24.

A. Profetii împotriva Egiptului (cap. 46)

46:1-12 Capitolul 46, o cântare având ca temă Egiptul, începe o serie de profetii privitoare la națiunile neevreiești. Se vede cum o armată se pregătește de bătălie, după care se retrage în grabă. Este armata Egiptului, dar e alcătuită în principal din mercenari – etiopieni, libieni și lidieni. Înfrângerea ei a avut loc la Carchemiș, în anul 605 î.Cr.

46:13-19 În continuare Egiptul este prezentat să se pregătească pentru invazia ce va avea loc și exilul ce va urma. Când Nebucadnetar va invadea Egiptul, vitejii soldați mercenari se vor prăbuși unii asupra altora, după care se vor hotărî să se întorcă acasă. Faraon va fi poreclit „Sunet gol” deoarece este fără substanță. Prezența impunătoare a caldeanului, ca Tabor și Carmel, va însemna captivitate pentru egipteni.

42:20-24 Bărzăunul babilonean va înțepa juncană frumoasă a Egiptului; mercenarii ei, tauri grași și nedisciplinați, se vor retrage în vălmășeală. Sunetul Egiptului care „aleargă din calea dușmanului este ca fâșăitul unui șarpe scăpat” (Versiunea Amplificată). Invadatorii se apropie cu topoarele de luptă. Ei îi seceră pe egipteni de parcă aceștia ar fi o pădure deasă. Ei sunt mai numeroși decât un roi de lăcuste. Egiptul este făcut de ocară.

46:25-28 Domnul îl va pedepsi pe **Amon din No** (dumnezeul soarelui din străvechea Tebă), pe Faraon și Egiptul împreună cu dumnezeii și cu regii lor. Dar după aceea ei vor fi locuiți din nou. Și Israelul va fi restaurat și reșezat în țara sa, bucurându-se de liniște și de tihnă.

B. Profetii împotriva Filistiei (cap. 47)

Filistenii vor fi zdrobiți de invazia babiloneană din nord. Vor fi tăiați din Tîr și Sidon iar marile cetăți Gaza și Așchelon vor fi cuprinse de jale, fiind lovite de sabia Domnului.

C. Profetii împotriva Moabului (cap. 48)

48)

48:1-10 Și Moabul este pe lista țărilor ce urmează să fie invadate de Babilon. Orașele ei vor fi distruse. Strigătul nimicirii se aude

în toată țara. Oamenii sunt sfătuiți să fugă de nimicitor. Ei s-au încrezut în lucrările și comorile lor în zadar. Acum dumnezeul lor național Chemoș va merge în robie împreună cu ei. Versetul 10 este un blestem asupra invadatorului, în cazul în care nu-și va efectua lucrarea cum trebuie. De asemenea poate constitui un avertisment la adresa noastră, ca nu cumva să executăm lucrarea Domnului cu nebăgare de seamă. Suntem preveniți să nu dăm greș în vestirea întregii lucrări a lui Dumnezeu, indiferent cât de nepopulară s-ar dovedi aceasta.

48:11-17 Moabul avusese parte de o istorie lipsită de perturbații și aceasta nu a avut darul de a contribui la formarea unui caracter puternic. Era ca un vin nou ce nu fusese pitocit din vas în vas, pentru a fi eliberat de drojdie. Prin urmare, nu era bun de băut. Acum caldeenii vor distruge toate lucrurile în care s-a încrezut națiunea. Moabul va fi făcut de rușine din pricina lui Chemoș, după cum Israelul a fost făcut de rușine din pricina vițelului de aur de la Betel. Lăudăroșeniile deșarte se vor preface în cântece de jale. Fortărețele sunt distruse iar oamenii fug care încotro, în timp ce țara le este pustiită. Cetățile din câmpie sunt transformate în mormane de ruine. Pentru că Moabul și-a bătut joc de Israel, va fi îmbătat cu furia lui Dumnezeu.

48:28-39 Poporul atât de mândru odinioară este îndemnat să fugă și să se ascundă în locuri retrase. Semeția și aroganța lor erau binecunoscute, dar acum Dumnezeu plânge sincer pentru recoltele lor ruinate, pentru pierderea bucuriei și veseliei. Un strigăt de disperare se ridică din Moab, în timp ce Dumnezeu amenință că va pune capăt acestei națiuni idolatre. Din nou Domnul plânge pentru oamenii din Chir Heres, care și-au pierdut averile. Întregul popor al Moabului plânge.

48:40-47 Babilonul se va năpusti ca un vultur, răspândind teroarea și nimicirea. Nu va fi chip de scăpare. Deși oamenii se vor duce în exil, în zilele de pe urmă vor fi restaurați.

D. Profetii împotriva lui Amon (49:1-6)

Amoniții au pus mâna pe teritoriile lui Ruben și Gad, după ce aceste triburi au fost

duse în robie. Ele vor fi pedepsite pentru mândria lor și pentru aroganța lor, dar națiunea nu va fi exterminată.

E. Profetii împotriva Edomului (49:7-22)

Edomul s-a fâlit cu înțelepciunea sa și cu poziția de necucerit (în crăpăturile stâncii), dar Dumnezeu a decretat că va fi lăsat fără locuitori. Williams comentează: „Prima parte a versetului 12 se aplică la Israel; a doua parte la Edom. Dacă copiii lui Dumnezeu vor fi pedepsiți pentru păcat, cu cât mai mult vor fi pedepsiți cei ce nu sunt copiii Lui!”⁴⁰ Nici o promisiune de restaurare nu i se face Edomului.

F. Profetii împotriva Damascului (49:23-27)

Damascul (Siria) se află de asemenea pe lista nimicirii. Tinerii ei vor cădea pe străzi, toți soldații ei vor fi nimiciți iar Damascul va fi ars. Versetul 25 ar putea conține cuvintele unui cetățean din cadrul unui citat al Domnului, mai degrabă decât cuvintele propriu-zise rostite de El, după cum reiese din folosirea majusculei „M” din ediția NKJV.⁴¹

G. Profetii împotriva lui Chedar și a lui Hazor (49:28-33)

49:28, 29 Membrii acestui popor nomadic Chedar (arabii) vor fi înfrânți de babilonieni.

49:30-33 Lipsit de apărare, Hazor va fi invadat de Nebucadnețar, îi vor fi prădate comorile și va fi lăsat în paragină.

H. Profetii împotriva Elamului (49:34-39)

Elamiții (perșii) vor fi împrăștiați peste tot pământul, dar Domnul îi va aduce înapoi... în zilele de pe urmă. Dumnezeu Își va așeza tronul în Elam în sensul că va aduce judecata peste acel loc.

I. Profetii împotriva Babilonului (cap. 50, 51)

50:1-16 Capitoul de față și următorul se ocupă de judecata lui Dumnezeu împotriva Babilonului. Profetiile se referă în parte la capturarea Babilonului de către mezi. Dar deplina lor împlinire va avea loc în viitor.

Babilonul este menționat de 164 de ori în cartea Ieremia, mai mult decât în toate celelalte cărți ale Bibliei luate la un loc. Țara aceasta va fi cucerită **dinspre nord**. De șase ori, după ce profetul vorbește despre Babilon, el prezice binecuvântarea pentru Israel și Iuda; versetele 4-7 se referă la întoarcerea lui Iuda și Israel. Evreilor din exil li se spune să-i conducă pe exilați spre țările lor de baștină, deoarece Babilonul va fi prădat. Armata cuceritoare va fi alcătuită din mai multe națiuni. Versetul 11 se adresează armatei caldeenilor. Prin cuvintele „**mama ta**” se înțelege națiunea însăși. Vezi textul din *Comentariul Biblic al Credinciosului* referitor la Isaia 13:14-22, pentru o discuție asupra anumitor probleme legate de distrugerea Babilonului.

50:17-34 Oile risipite ale Israelului vor fi reasezate într-o țară mănoasă și iertate. Mânia lui Dumnezeu împotriva Babilonului este descrisă în versetele 21-32, după care El Își aduce aminte de Israel și Iuda.

50:35-46 Pe locuitorii Babilonului îi paște nimicirea sub ascuțișul sabiei. Invadatorul va lăsa cetatea pustie iar vestea despre căderea sa se va auzi printre națiuni. Versetele 41-43 și 44-46, aplicate anterior la Iuda și Edom (6:22-24; 49:19-21) sunt aplicate aici la Babilon.

51:1-19 Dumnezeu va trimite un nimicitor în Babilon (*Leb Kamai* este cuvântul cod cu sensul: „Inima [sau mijlocul] celor care se ridică împotriva mea.”) care nu va cruța; aceasta va fi o dovadă că El nu a părăsit Israelul și Iuda. Dumnezeu S-a folosit de Babilon ca de o cupă de aur a judecății pentru a face națiunile să se clatine; acum Babilonul va gusta răzbunarea Domnului. Exilații evrei din Babilon sunt cei ce vorbesc în versetele 9 și 10 în numele tuturor națiunilor ce fuseseră cucerite de către Babilon. Măreția lui Dumnezeu este contrastată cu idolii; Dumnezeul adevărat este Dumnezeul lui Israel și Iuda.

51:20-37 Versetele 20-23 se adresează mezilor; versetul 24 este destinat, probabil, lui Iuda. Apoi versetul 25 revine din nou la Babilon („muntele nimicitor”). Acesta este sortit să rămână de-a-pururi un pustiu, fără nici un locuitor, un morman de ruine, un

ascunziș pentru animalele sălbatice. Locuitorii lui Iuda și Ierusalim sunt cei care vorbesc în versetele 34 și 35.

51:38-44 Versetele acestea au avut deja o împlinire parțială în anul 539 î.Cr. Mezii au cucerit Babilonul în timp ce Belșatar și curtea sa regală benchetuiiau și se desfătau cu băutoră (Dan. 5). Dar cetatea nu a fost prădată cu acest prilej. Cuvântul **marea** se referă la invadatori din viitor.

51:45-51 Captivii iudei au fost preveniți din timp să părăsească cetatea înainte de a se fi declanșat atacul, fiind sfătuiți să revină la Ierusalim cât mai curând posibil.

51:52-58 Orgolioasa cetate se va prăbuși, chipurile ei cioplite vor fi distruse, lăudăroșeniile ei vor înceta, liderii ei vor fi uciși iar zidurile sale vor fi surpate.

51:59-64 Ieremia îi poruncește lui **Seraia** să ducă cu el aceste profeții scrise împotriva Babilonului în captivitate. După ce le-a citit, el trebuie să le cufunde în Eufrat – prin acest lucru înfățișându-se pierzarea Babilonului. Cronologic, locul acestor versete este în capitoul 29.

IX. ÎNCHEIERE: CĂDEREA IERUSALIMULUI (cap. 52)

Ultimul capitol din Ieremia are un conținut istoric, prin faptul că ni se relatează capturarea Ierusalimului și exilarea locuitorilor săi.

52:1-16 Relatarea ultimelor zile ale domniei lui Zedechia se repetă în versetele 1-11. Nimicirea **Ierusalimului** se repetă în versetele 12-16.

52:17-23 Apoi se face un inventar detaliat al **articolelor** din templu care au fost capturate de babilonieni și duse cu ei.

52:24-27 Căpitanul gărzii a dus șaptezeci și patru de bărbați din Ierusalim la Regele Babilonului, care i-a ucis la Ribla.

52:28-34 Alții au fost duși în captivitate, cu prilejul celor trei deportări. În anul al treizeci și șaptelea al captivității sale, Regele Iehoiachin a fost scos din închisoare de către regele Babilonului și îngrijit cu atenție până în ziua morții sale.

Și astfel o carte profetică, îmbibată de judecată și lacrimi, se încheie pe o notă de mărînimie.

Nu trebuie să concepem această carte doar ca pe un volum de „istorie ebraică” redactată înainte ca evenimentele să fi avut loc, sub formă de profeție în multe locuri. Desigur, ea *este* un atare volum, dar nu numai atât! Cartea Ieremia face parte din Cuvântul lui Dumnezeu, cel veșnic proaspăt, veșnic relevant. Cu aproape trei secole în urmă comentatorul englez Matthew Henry a făcut un sumar al învățămintelor spirituale pe care ni le oferă Ieremia:

Și acum, asupra întregii chestiuni, comparând profeția cu istoria redată de conținutul acestei cărți, ne putem însuși următoarele învățăminte generale:

(1) Că nu e nici o noutate atunci când biserică și persoane cu mare reputație degenerează, ajungând să decadă.

(2) Că fărădelegea tinde să-i ruineze pe cei ce se alipesc de ea; și că, dacă nu se vor pocăi și lăsa de ea, vor sfârși negreșit în ruină.

(3) Că simpla mărturisire cu gura [lipsită de realitatea spirituală], efectuarea unor ritualuri exterioare nu numai că va echivala cu o scuză pentru a păcătui și scutire de ruină, ci va constitui o agravare a ambelor.

(4) Că nici un cuvânt al lui Dumnezeu nu va cădea pe pământ, ci orice precizare se va împlini; iar necredința omului nu va fi în stare să anuleze amenințările lui Dumnezeu, ca de altfel făgăduințele Sale. Dreptatea și adevărul lui Dumnezeu sunt scrise aici cu litere însângerate, pentru condamnarea sau zădărnicierea tuturor celor care iau în răs amenințările Sale. Să nu se înșele *aceștia, Dumnezeu nu Se lasă batjocorit!*⁴²

NOTE FINALE

¹(Intro) Vezi, de ex. 10:23, 24; 11:18–12:6; 15:10-21; 17:14-18; 18:18-23; 20:7-18.

²(Intro) Asta înseamnă că el a slujit în timpul domniilor a cinci regi: Iosia, Iehoahaz, Iehoiachim, Iehoiachin (numit și Ieonia și Conia), și regele-marionetă Zedechia.

³(1:1-10) William Kelly, *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*, p.9.

⁴(2:1-3) Kyle M. Yates, *Preaching from the Prophets*, p. 139.

⁵(5:20-31) Kelly, *Jeremiah*, p. 20.

6(6:27-30) Yates, *Preaching*, p. 141.

7(7:5-15) „Săpăturile arheologice relevă că Șilo a fost distrus prin anul 1050 î.Cr., adică în perioada în care filistenii au capturat chivotul (1 Sam. 4:11)“ (*The Wesley Bible*, New King James Version, ed. Albert F. Harper, et al., p. 1095). Tabernacolul (cortul) mozaic a supraviețuit distrugerii lui Șilo, fiind localizat ulterior în Ghibeon (2 Cron. 1:2, 3).

8(7:16-26) După ce creștinismul a devenit religie de stat a imperiului roman, hoarde de păgâni neconvertiți au năvălit în biserici, aducând cu ele ideile lor păgâne. Aplicarea acestui titlu păgân „regina cerului“ la mama fecioară a Domnului, în pofida faptului că este, negreșit, considerată drept un titlu de mare onoare, ar fi total respinsă de către umila „roabă a Domnului“ (Luca 1:38).

9(9:1-11) Yates, *Preaching*, p. 143.

10(9:23, 24) G. Herbert Livingston, „Jeremiah,” *Wesley Bible*, p. 1100.

11(9:25, 26) Este o altă traducere a expresiei „toți cei ce se află în colțurile cele mai îndepărtate.“

12(10:1-5) Yates, *Preaching*, P. 144.

13(13:1-11) *New Scofield Reference Bible*, *New King James Version*, p. 784, 785.

14(13:12-14) R. K. Harrison, *Jeremiah and Lamentations*, p. 99, 100.

15(13:24-27) *Ibid.*, p. 101.

16(14:1-6) *New Scofield, NKJV*, p. 785.

17(15:19-21) G. Campbell Morgan, *Searchlights from the Word*, p. 243.

18(16:1-9) Kelly, *Jeremiah*, p. 43, 44.

19(17:1-11) „Referirea la potârniche are de a face cu credința răspândită în popor conform căreia această pasăre ar cloci ouăle altor păsări“ (Harrison, *Jeremiah*, p. 107). Dar într-o notă de la subsolul aceleiași pagini, Harrison spune că ar „putea să se refere la o specie de găinușă de munte.“

20(17:1-11) *Ibid.*, p. 106.

21(17:1-11) Matthew Henry, „Jeremiah,” în *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*, IV:519, 520.

22(17:19-27) Irving L. Jensen, *Jeremiah, Prophet of Judgment*, p. 59.

23(18:13-17) C. F. Keil. „Jeremiah,” în *Biblical Commentary on the Old*

Testament, XIX:300.

24(21:1-7) Kelly, *Jeremiah*, p. 47.

25(22:24-30) Charles H. Dyer, „Jeremiah,” în *Bible Knowledge Commentary*, I:1158.

26(23:1-8) Kelly, *Jeremiah*, p. 48, 49.

27(23:1-8) Celelalte sunt: *Iehova-Jire* (Domnul va purta de grijă – Gen. 22:13, 14); *Iehova-Rofeca* (Domnul care te vindecă – Ex. 15:26); *Iehova-Nisi* (Domnul, steagul meu – Ex. 17:8-15); *Iehova-Șalom* (Domnul este pace – Jud. 6:24); *Iehova-Ro'i* (Domnul, păstorul meu – Ps. 23:1; și *Iehova-Șama* (DOMNUL ESTE ACOLO – Ezec. 48:35).

28(23:30-32) Yates, *Preaching*, p. 146.

29(23:33-40) Același cuvânt ebraic (*massa*) poate însemna fie „povară“, fie „oracol.“ Ryrie îl numește „un termen obișnuit pentru un mesaj profetic greu“ (cf. Naum 1:1; Hab. 1:1) în *Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1182.

30(27:12-22) Charles C. Ryrie, ed., *The Ryrie Study Bible, New King James Version*, p. 1187.

31(28:10-17) Kelly, *Jeremiah*, p. 67.

32(29:10-14) Yates, *Preaching*, p. 146, 147.

33(Cap. 30–33:Intro) Clyde T. Francisco, *Studies in Jeremiah*, p. 107.

34(31:1-20) Kelly, *Jeremiah*, p. 75, 76.

35(31:21, 22) George Williams, *The Student's Commentary on the Holy Scriptures*, p. 552.

36(31:21, 22) Kelly, *Jeremiah*, p. 77.

37(39:15-18) Numele său înseamnă „slujitorul regelui“.

38(Cap. 45) Kelly, *Jeremiah*, p. 94.

39(Cap. 46–51:Intro) Cu prilejul unei revizuirii majore a acestui comentariu (1990), Irakul, pe al cărui teritoriu s-a aflat Babilonul, începuse rezidirea Babilonului din ordinul lui Saddam Hussein. În prezent (1991) operațiile de reconstrucție au fost întrerupte datorită bombardamentelor forțelor aliate din cadrul misiunii de eliberare a Kuwaitului, sponsorizată de Națiunile Unite.

40(49:7-22) Williams, *Student's Commentary*, p. 563.

41(49:23-27) Întrucât în scrierea ebraică nu există litere majuscule și minuscule, este la latitudinea traducătorilor de limba

engleză să decidă care cuvinte vor fi scrise cu litere majuscule.

42(52:28-34) Henry, "Jeremiah," IV:711.

BIBLIOGRAFIE

Dyer, Charles A. "Jeremiah" and "Lamentations." În *The Bible Knowledge Commentary. Old Testament*. Wheaton, IL: Victor Books, 1985.

Feinberg, Charles L. *Jeremiah: A Commentary*. Grand Rapids: Zondervan Publishing House, 1982.

Francisco, Clyde T *Studies în Jeremiah*. Nashville: Convention Press, 1961.

Harrison, R. K. *Jeremiah and Lamentations*. The Tyndale Old Testament Commentaries. Downers Grove, IL: InterVarsity Press, 1973.

Henry, Matthew. "Jeremiah." În *Matthew Henry's Commentary on the Whole Bible*. Vol. 4. McLean, VA: Macdonald Publishing Company, n.d.

Jensen, Irving L. "Jeremiah and Lamentations." În *Everyman's Bible Commentary*. Chicago: Moody Press, 1974.

Keil, C. E "Jeremiah-Lamentations." În *Biblical Commentary on the Old Testament*. Vols. 19, 20. Grand Rapids: Wm. B. Eerdmans Publishing Company, 1971.

Kelly, William. *Jeremiah: The Tender-Hearted Prophet of the Nations*. Charlotte: Books for Christians, n. d.

von Orelli, Hans Conrad. *The Prophecies of Jeremiah*. Retipărire. Minneapolis: Klock & Klock Christian Publishers, 1977.

